

*MOL Alternatív
Fenntarthatósági
Jelentés*

2008

	Előszó	1
	Rövidítésjegyzék	1
I.	AHOGY LÁTJUK	2–11
I.1.	Alapadatok	2
	A MOL bemutatása	2
	Főbb adatok (2008)	2
	A MOL kiemelten fontos értékei	3
	Jövőkép	3
	Tulajdonosi szerkezet	3
I.2.	A MOL és a környezet	5
	Etikai Kódex	5
	EBK (egészségvédelem, biztonság, környezetvédelem) politika	5
	Fenntartható fejlődés	6
	Társadalmi hatások beruházások esetén	7
	Kártalanítás és kitelepítés, kisajátítás	7
	Stratégiai kezdeményezések a fenntartható fejlődés érdekében (2005-2010)	8
	A MOL környezetvédelmi tevékenysége	8
	Jelentések	9
I.3.	Társadalmi szerepvállalás	9
I.4.	Európán kívüli tevékenység	10
	Kutatás és kitermelés	10
I.5.	Fejlesztések	11
II.	AHOGY OLVASSUK	12–22
II.1.	OMV felvásárlási kísérlet	12
II.2.	Robin Hood adó	14
II.3.	Gazdasági világválság	14
II.4.	Paraffinkartell	15
II.5.	Pilisi gázvezeték	15
	Polgármesteri közlemény (a gázvezeték építésével kapcsolatban)	17
II.6.	Medgyesbodzás – Gábortelep	18
II.7.	Barátság kőolajvezeték	18
II.8.	A MOL külföldön	19
	Perrel fenyegetik a magyar olajtársaságot a jemeni szennyezés miatt (2007)	19
II.9.	E85	21
II.10.	Biodízel	22
III.	AHOGY GONDOLJUK	23–30
III.1.	A MOL és a környezet (I/2.)	23
III.2.	Társadalmi szerepvállalás (I/3.)	25
III.3.	Európán kívüli szerepvállalás (I/4.)	26
III.4.	Fejlesztési lehetőségek (I/5., II/9.)	27
	A vízkészletben, földhőben rejlő energia	27
	Gamma-valerolakton	28
	E85	28
III.5.	Gazdasági események, kihívások (II/1., II/2., II/3.)	28
	Nabucco és Déli Áramlat gázvezetékek	29
III.6.	Pilisi gázvezeték (II/5.)	30
III.7.	Medgyesbodzás – Gábortelep (II/6.)	30
IV.	KITEKINTÉS	31–37
	A MOL Horvátországban – Az INA-tól inkább ne tanuljunk!	31
	Az INA és a társadalmi felelősségvállalás	31
	Környezetvédelmi kétélyek	31
	Klímavédelem	32
	Olajfinomítók	34
	Félmegoldások	35
	Zöldrefestés	37
	Végkövetkeztetés	37

ELŐSZÓ

• Az olvasó által a kezében tartott kiadvány a Magyar Természetvédők Szövetsége (MTVSZ) új programjának első darabja, mely Magyarország legnagyobb vállalatának, a Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt-nek (MOL) a 2008-as évről szóló alternatív éves jelentése. A jelentést terveink szerint évente jelentetjük meg, azzal a céllal, hogy a MOL a tevékenységének, beruházásainak tervezési, illetve végrehajtási fázisánál a zöld szempontok a lehető legjobban számításba kerüljenek. Szeretnénk, ha a vállalatnál a hosszú távú fenntartható fejlődés nem csak szavakban, illetve bizottságok létrehozásában, hanem a tettekben is valódi prioritást kapna. Emellett szeretnénk a zöld civil szervezetek (köztük az MTVSZ) véleményének figyelembe vételét, akik ezt az eszmét hosszú ideje következetesen képviselik. A hosszú távú fenntarthatóság elvének érvényesítése mindannyiunk érdeke, mivel ez alapvető feltétele az egészséges élettér fenntartásának Magyarországon, de kulcsa is egyben az egész emberiség fennmaradásának és a Föld élővilágának egészséges állapotban történő megőrzésének.

A tanulmány három fő részből áll. Az „**AHOGY LÁTJUK**” fejezet a cég saját honlapjáról, éves jelentéséből, kommunikációjából származó idézeteket, illetve az ott található anyagokból kivonatolt, de a vállalat által használt rendszert és tartalmat megtartó összefoglalót tartalmazza.

Az „**AHOGY OLVASSUK**”, második fejezet a nyomtatott és az internetes sajtóban megjelent cikkekből, illetve egyéb módon tudomásunkra jutott, általunk legfontosabbnak ítélt információkat tartalmazza.

Az „**AHOGY GONDOLJUK**” című fejezet a jelentés korábbi tartalmát értékeli, vitatja, egyfajta útmutatást is tartalmazva, hogyan gondolkodunk bizonyos kérdésekről. Ebben a részben fejtjük ki saját véleményünket és javaslatokat is megfogalmazunk a MOL számára.

Az utolsó részben, kitekintésképpen, egy Horvátországban élő munkatársunk az INA működését taglaló írása olvasható.

Reményeink szerint a vállalatnál az „Ahogy gondoljuk” részt tüzetesen átolvassák, és legalább részeit elfogadva, kisebb környezetterheléssel, elfogadhatóbban tud működni a társaság, hogy „határtalan lendület”-tel lehessen a „Mol sikere, az ország sikere”.

RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE • **EBK** Egészségvédelmi, Biztonságtechnikai és Környezetvédelmi (politika) • **FF** Fenntartható Fejlődés • **OMV** osztrák nemzeti olajvállalat • **INA** horvát nemzeti olajvállalat • **MFB** Magyar Fejlesztési Bank • **EBRD** Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank • **EIB** Európai Beruházási Bank • **KSH** Központi Statisztikai Hivatal • **ETS** Kibocsátás Kereskedelmi Rendszere • **CO2** szén-dioxid • **CSR** Corporate Social Responsibility (vállalati társadalmi felelősségvállalás) • **OOC** Oman Oil Company

I. AHOGY LÁTJUK

1.

Alapadatok

A MOL bemutatása

A Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt. (MOL) csoport Közép-Kelet-Európa egyik vezető integrált olaj- és gázipari csoportja. Tevékenységei között megtalálható a kőolaj- és földgázkutatás és –kitermelés, a kőolajtermékek finomítása, szállítása, tárolása, kis- és nagykereskedelmi értékesítése, földgázzsállítás, olefin- és polimergyártás és kereskedelem, elektromos áram és hőenergia előállítás gáz- és megújuló erőforrásokból. Tagja a magyar vegyipar egyik meghatározó szereplője, a TVK Nyrt., a szlovákiai Slovnaft olajipari társaság, az ausztriai Roth kis- és nagykereskedelmi vállalat. Stratégiai partnere a Hungarian Horizon Energy, mely az amerikai Aspect Energy leányvállalata, illetve a horvát INA, melyben több mint 44% tulajdonrészrel és irányítási jogosultsággal rendelkezik. Európában jelen van Olaszországban, Szlovákiában, illetve az INA-n keresztül Horvátországban is. A régió tíz országában több mint 1.000 töltőállomást működtet. Kutatás – termelés üzletáguk kapcsán jelen vannak a Közel-Keleten, Közép-Ázsiában és Észak-Afrikában, és az elmúlt években kutatásaik során számos új mezőt fedeztek fel Magyarországon, Oroszországban és Pakisztánban. 2008-ban új üzletág indult a Cseh Energetikai Vállalattal közösen, melynek célja a villamos-energia piacon áramtermeléssel bővíteni a tevékenységet. Részvényeit jegyzik a budapesti, a luxemburgi és a varsói értéktőzsdén. Az értékpapírjaival kereskednek az Egyesült Államok OtC, illetve a londoni International Order Book rendszerekben is. A cégcsoport elnök-vezérigazgatója Hernádi Zsolt, aki 2001 óta tölti be ezt a pozíciót, korábban a Kereskedelmi és Hitelbank Rt. és a Magyar Takarékszövetkezet Bank Rt. alkalmazásában állt.

Főbb adatok (2008):

Árbevétel (milliárd Ft):	3.535
Piaci kapitalizáció (milliárd USD):	5
Foglalkoztatottak száma:	17.339
Töltőállomások száma:	1.076
Összes kőolajtermelés (kt):	1.924
Összes kőolaj-feldolgozás (kt):	18.141
Összes földgáztermelés (nettó száraz, millió m ³):	2.533
Összes kőolaj termékértékesítés (kt):	17.735
Összes vegyipari termékértékesítés (kt):	1.358

„A MOL kiemelten fontos értékei

- Növekedésünk mozgatórugója az értékteremtés
- Meghatározzuk a fejlődés irányát és másokat is gyors fejlődésre ösztönzünk
- Kemény munka és folyamatos önfeljesztés jellemző ránk
- Csapattársak és partnerek vagyunk
- Részvényeseink és üzletfeleink jó döntést hoznak, amikor minket választanak
- Elkötelezettek vagyunk az egészség- és környezetvédelem, valamint a biztonságos munkavégzés és a közösségi értékek iránt”

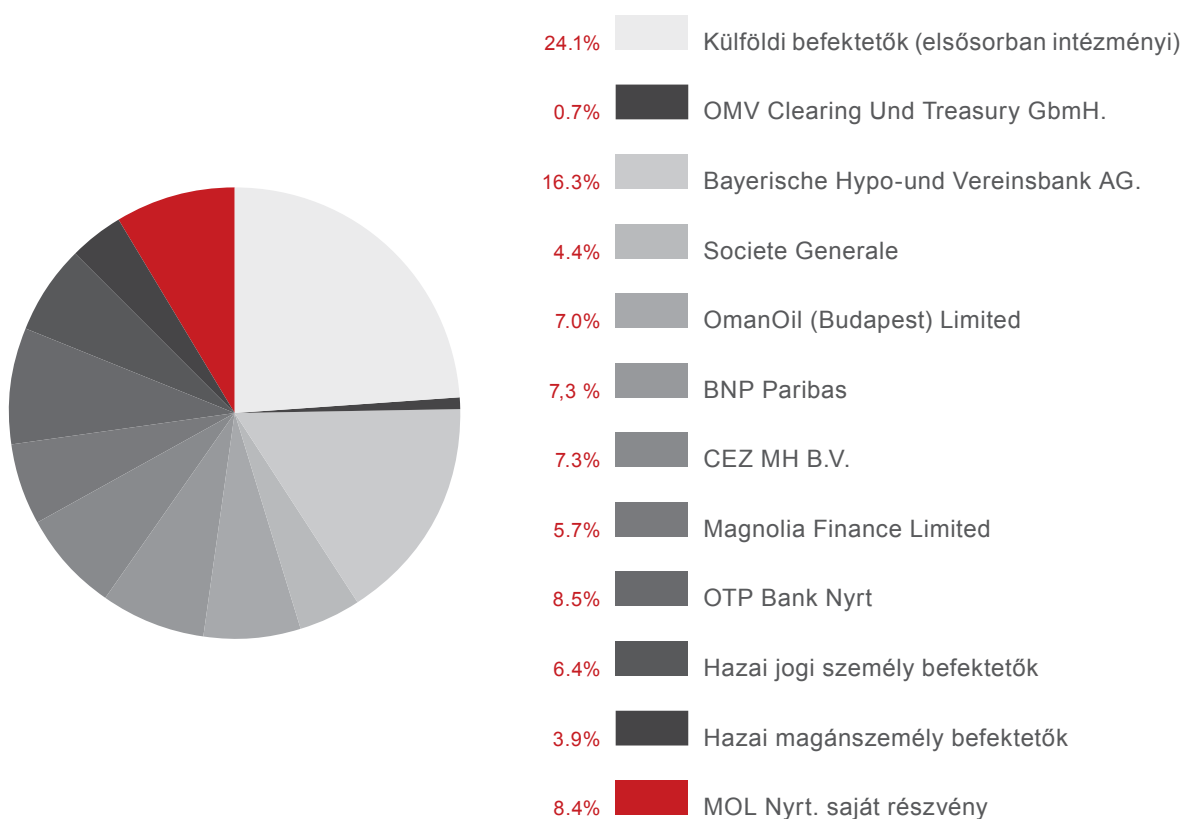
3

Jövőkép

„Elhatároztuk, hogy Közép-Európa legtekintélyesebb, legalább tízmilliárd dolláros piaci értékű integrált multinacionális olajvállalatává válnunk, tengertől tengerig terjedő működési területen.”

Tulajdonosi szerkezet

2008. december 31.

Pénzügyi adatok	Millió HUF		Millió USD	
Értékesítés nettó árbevétele	2007	2008	2007	2008
Kutatás – termelés	334.806	428.780	1.822	2.496
Feldolgozás és Kereskedelem	2.290.414	3.145.641	12.461	18.310
Gáz és Energia	90.694	199.124	493	1.159
Petrolkémia	497.616	470.457	2.707	2.738
Központ és egyéb	102.163	148.703	556	866
Összesen	3.315.693	4.392.705	18.039	25.569
Külső értékesítés nettó árbevétele				
Kutatás – termelés	178.804	237.306	973	1.381
Feldolgozás és Kereskedelem	1.932.290	2.768.537	10.513	16.115
Gáz és Energia	78.244	145.726	426	848
Petrolkémia	398.181	366.090	2.166	2.131
Központ és egyéb	6.432	17.349	35	101
Összesen	2.593.951	3.535.008	14.113	20.576
Üzleti eredmény				
Kutatás – termelés	78.864	191.018	429	1.112
Feldolgozás és Kereskedelem	171.935	72.450	935	422
Gáz és Energia	38.743	38.661	211	225
Petrolkémia	40.892	-7.589	222	-44
Központ és egyéb	26.446	-37.697	144	-220
Szegmensek közötti átadás	-1.375	-57.619	-7	-335
Összesen	355.505	199.224	1.934	1.160
Üzleti eredmény speciális tételek nélkül				
Kutatás – termelés	80.554	125.699	438	732
Feldolgozás és Kereskedelem	171.935	67.821	935	395
Gáz és Energia	38.743	40.764	211	237
Petrolkémia	40.892	-7.589	222	-44
Központ és egyéb	-31.329	-38.334	-170	-224
Szegmensek közötti átadás	-1.375	5.597	7	33
Összesen	299.420	193.958	1.629	1.129

Források:

http://www.mol.hu/hu/a_molrol/tarsasagunkrol/tarsasagunkrol_roviden/

http://www.mol.hu/hu/a_molrol/tarsasagunkrol/mukodesunk/

http://www.mol.hu/hu/a_molrol/tarsasagunkrol/vallalatiranyitas/jovokepunk_ertekeink/jovokepunk/

http://www.mol.hu/hu/a_molrol/tarsasagunkrol/vallalatiranyitas/jovokepunk_ertekeink/

http://www.mol.hu/hu/a_molrol/befektetoknek/jelentesek/eves_jelentes/

http://www.mol.hu/hu/a_molrol/befektetoknek/reszvenyesi_informaciok/tulajdonosi_szerkezet/

A MOL és a környezet

Etikai Kódex

Az első Etikai Kódexet 1992-ben vezették be, azóta időközönként frissítik. A benne szereplő szabályok minden alkalmazottra, leányvállalatra ugyanolyan hatállyal élnék. Témája nemcsak a környezetvédelem, hiszen megtalálhatók benne az egészségvédelemmel, a biztonságos munkakörülményekkel, illetve a minőségközpontúsággal kapcsolatos kérdések is. Majd 2006-ban létrejött egy Etikai Tanács, amely a különböző vétségeket vizsgálja, illetve kockázatelemzést készít. A jelenleg érvényben lévő, 14 oldalas Etikai Kódex környezetvédelemmel kapcsolatos része a következő:

“A fenntartható fejlődés melletti elkötelezettségünkkel összhangban az egészségvédelmi, a biztonsági és a környezetvédelmi menedzsmentet rendszeresen kezeljük annak érdekében, hogy teljesítményünket folyamatosan javítani tudjuk. Biztonságos munkakörülmények megteremtésével és környezetvédelmi teljesítményünk folyamatos fejlesztésével csökkentjük a tevékenységünkben adódó egészségügyi, biztonsági és környezeti kockázatokat. A minőségközpontúság tevékenységünk egyik alapeleme. Környezetvédelmi programokat indítunk azokban a régiókban, ahol jelen vagyunk. Működésünkben minden érvényes technológiai és ökológiai irányelvet figyelembe veszünk, és támogatjuk a szigorúbb elvárásokat támogató szabványok elfogadását, hogy csökkenjenek azok a kockázatok, amelyek a tevékenységünkben fakadó kedvezőtlen környezeti hatásokból adódnak. A MOL minden munkavállalója – és a telephelyein tevékenykedő más cégek alkalmazottai – számára biztonságos munka környezetet biztosítunk, hogy senki ne legyen szükségtelen kockázatnak kitéve. Tudatában vagyunk annak, hogy a biztonságos működéshez nem elég a technikailag kifogástalan felszerelés, ahhoz szakszerűen eljáró munkatársakra és aktív EBK-kultúrára is szükség van.”

EBK (egészségvédelem, biztonság, környezetvédelem) politika

A MOL a tagvállalatok sikeres integrációjához szükséges korszerűsítési folyamatot követően, 2005-ben elkészítette az új, az egészségvédelmi, biztonságtechnikai és környezetvédelmi (EBK) teljesítmény javítását szolgáló EBK-politikáját. Ennek hatálya kiterjed az összes üzleti egységre és MOL által ellenőrzött leányvállalatra, melyek ez alapján dolgozzák ki saját EBK célkitűzéseiket, stratégiáikat, céljaikat és programjaikat.

A **SEVESO PROJEKT** keretében a súlyos ipari balesetek megelőzését szolgáló EU irányelv végrehajtása történik, míg a **BIZTONSÁGOS MUNKAHELYEK PROJEKT** a MOL vezetőinek és munkavállalóinak viselkedéskultúrájáért és szakértelméért felelős. Az EBK-politika keretein belül egyes alterületeket szabályozó politikákat dolgoztak ki (többek között a hulladékgazdálkodási politikát és a közlekedésbiztonsági politikát). Az új szabályozási rendszer keretében új EBK

szintű „Egészségvédelmi, biztonságtechnikai és környezetvédelmi rendszer” irányelv került bevezetésre, mely a szakmai vezetés EBK-politika és az egyes tárgykörökre vonatkozó politikák (közlekedésbiztonsági politika) gyakorlati megvalósításával kapcsolatos feladataira és kötelezettségeire helyezi a hangsúlyt.

Az irányelveket elemek, ezeket folyamatok összessége adja, melyeket az ügynevezett globális operatív szabályzatok rögzítenek, a kulcsfolyamatokkal, módszerekkel és a felelősség-megosztással egyetemben. Ezek testesítik meg az egyes tagvállalatokkal szemben támasztott belső elvárásokat. A fent említett anyag a standard EBK területeken (pl. hulladékgazdálkodás, tűzvédelem, stb.) túlmenően tartalmazza az új szabályozott területeket is, mint amilyen a termék-gondozás vagy az üzemi folyamatbiztonság menedzsment. Egyben ez az első olyan dokumentum, mely rögzíti a fenntartható fejlődés három alappilléreinek követelményeivel kapcsolatos főbb vállalati folyamatokra vonatkozó új szabályokat, ezzel biztosítva a vonatkozó kritériumoknak való megfelelést.

Fenntartható fejlődés

A MOL 2006 során kialakította saját működési Fenntartható Fejlődés keretrendszerét, melynek célja, hogy megfeleljen a nemzetközi legjobb gyakorlatnak és elvárásoknak, valamint hogy hosszú távon megvalósítsa a fenntartható működést a vállalaton belül. Ez az új keret hatékony monitoring rendszert, valamint megfelelően megalapozott és alkalmazható tervezési és döntéshozatali folyamatot biztosít a MOL számára, amelynek kapcsán a végzett munka alapja, hogy a fenntartható fejlődés a MOL mindennapi működésének, azaz mindenkori üzleti stratégiájának integrált része kell, hogy legyen, azonban nem létezhet különállóan kezelt fenntarthatósági stratégia vagy fenntarthatósági büdzsé, azaz minden üzleti stratégiának és minden programnak ezen az elven kell alapulnia. Az új rendszer részeként a vállalat meglévő gyakorlata évente felülvizsgálatra kerül a nemzetközi legjobb gyakorlat, „benchmark” dokumentumok és nemzetközi egyezmények elvárásai alapján a létező és hiányzó elemek azonosítása céljából. A megfogalmazott stratégiák hatékony megvalósítását és a kitűzött célok teljesítését a keretrendszer hivatott biztosítani.

A fenntartható fejlődés témájának legmagasabb szintű döntéshozó szerve a vállalat Igazgatóságának Fenntartható Fejlődés Bizottsága, melynek két „non-executive” tagja van, míg elnöke a MOL vezérigazgatója, Mosonyi György. A Bizottság képviseli a legmagasabb szintű elkötelezettséget és képviselket a vállalat belső és külső kapcsolataiban egyaránt, támogatja a MOL piaci pozíciójának és hosszú távú teljesítményének megerősítését ezen a stratégiai területen, valamint felügyeli a fenntartható működés érdekében hozott intézkedéseket.

A feladatok végrehajtása az ügynevezett Fenntartható Fejlődés Panel hatásköre, amelyet a MOL üzleti és funkcionális szervezeteinek képviselői alkotnak. A paneltagok feladata a szempontok érvényesítése a mindennapi üzleti működésben, és azt koordinálni az üzleti szintű akciótervben.

Társadalmi hatások beruházások esetén

A MOL számára kiemelt jelentőséggel bír a beruházások valamennyi érintett szereplőjének a megelégedettsége, ezért az összes jelentős projektet és tervezett beruházást megelőzően a MOL hatástanulmányt készít a projekteknek a helyi közösségekre előreláthatóan gyakorolt hatásáról, valamint intézkedéseket tesz a negatív hatások minimalizálása érdekében.

„A tervezés során tanulmányozzuk és elemezzük fejlesztéseink lehetséges szándékos vagy nem szándékolt társadalmi következményeit, így az összes szükséges módosítást időben meghatározhatjuk és alkalmazhatjuk. Tanulmányaink elsődleges célja egy fenntarthatóbb és kiegyensúlyozottabb természeti és emberi környezet létrehozása. Sikerünk záloga, hogy képesek legyünk a legjobb gyakorlatok alkalmazására, valamint az, hogy a legtöbbet hozzuk ki a helyi lehetőségekből és szinergiákból azáltal, hogy az érintettek szempontjait is azonosítjuk, és beépítjük a projekt teljes élettartama során. Az érintett szereplők bevonási folyamata során értesítjük az érintetteket a tervezett projektről és annak lehetséges hatásairól, begyűjtjük észrevételeiket, véleményeiket, aggályaikat, és a döntéshozatalkor figyelembe vesszük mindezen információkat. A káros hatások azonosításán és mérséklésén túlmenően figyelembe vesszük a projektek-ből adódó pozitív hatásokat is. Ez nemcsak munkahelyek létesítését, hanem különféle helyi kezdeményezések támogatását is jelenti. A helyi kihívások sikeres megoldása megerősíti a MOL azon képességét, hogy megfeleljen a fenntarthatósági alapelveknek.”

7

Kártalanítás és kitelepítés, kisajátítás

„Harmadik felek ingatlanjainak az igénybevétele különösen érzékeny téma, hiszen a társadalom több csoportját is érintheti. Hivatalból az illetékes hatóságok határozzák meg a kisajátítás és a kártalanítás feltételeit. Azonban mi a kártalanítást csak végső esetben alkalmazzuk, biztosítva azt, hogy a hatások nem aránytalanul terhelik a feleket. Más eszközöket, mint a kitelepítést, csak egészen különleges esetben alkalmazzuk. A hatások csökkentésének és kezelésének a fázisaiban kiemelt fontosságúnak tartjuk azt, hogy az összes helyi lakos, akikre a projekt hatással lehet megnyugtatásképpen megfelelő tájékoztatást kapjon. Ennek egyik módja egy közösségi fórum létrehozása a helyi lakosokkal - még akkor is, ha ezt törvény nem írja elő -, melyen a fejlesztést, annak tulajdonságait, valamint közvetlen hatását ismertetjük, és megbeszéljük az érintettekkel annak érdekében, hogy megfelelő együttműködésüket, támogatásukat megszerezzük a beruházás megkezdését követő időszakra. A kezelési terv magába foglalja az akciótervet, a felelősségi köröket és az enyhítő és erősítő/serkentő akciók, valamint a hatások és akciók megfigyelésének programját. Az enyhítő intézkedéseket beépítjük a kiválasztott alternatívába. A projekt szervezésének részeként egy kijelölt vezető felel a visszajelzésért, az általános tájékoztatásért és a kommunikációért. Ez a kijelölt vezető folyamatosan elérhető a projekt teljes időtartama alatt, és tájékoztatja az érintetteket a kisajátításról és a projekt állapotáról.”

Stratégiai kezdeményezések a fenntartható fejlődés érdekében (2005-2010)

1. Jó vállalati irányítás és kockázatkezelés megerősítése
2. Összpontosítás a hosszú távú portfólió kialakítására
3. Összpontosítás a külső és belső ügyfelekre
4. Bizalom és hitelesség erősítése az érintett felekkel szemben
5. Környezeti lábnyom csökkentése. „A XXI. század talán legégetőbb kérdésévé vált környezetünk védelme. Ennek közvetlen eredményeként a MOL-csoportnak meg kell határoznia azokat a területeket, ahol pozitív változásokat tud elérni, és lépéseket kell tennünk, hogy termelési létesítményeink és termékeink ökológiai lábnyomát csökkentsük. A kibocsátás csökkentése, a víz- és hulladék-gazdálkodás, illetve a természeti erőforrások védelme csak néhány azok közül a területek közül, ahol tudunk és kell is változtatnunk évről-évre, a nemzetközi gyakorlatoknak megfelelően. Úgy kell kielégítenünk a társadalom energiaigényét, hogy közben minimalizáljuk ökológiai lábnyomunkat. Példaként, a MOL-csoport 2002-ben vezette be a „carbon thinking” elvét környezeti hatásaink csökkentése érdekében, melyet minden egyes beruházási projektünk esetén figyelembe veszünk már a tervezés kezdetekor. Ezen felül a vállalat létrehozott egy hatékony, az üvegházhatású gázok kibocsátásának kezelését célzó stratégiát is azzal a céllal, hogy csökkentsük szén-dioxid kibocsátásunkat.”
6. Lehetőségek, kockázat és kötelezettségek megfelelő kezelése az érték-lánc mentén
7. Humán tőke kiaknázása

A MOL környezetvédelmi tevékenysége

ENERGIAHATÉKONYSÁG JAVÍTÁSA

Ennek keretében hatékonyabb, kevesebb veszteséggel működő rendszerek bevezetésére, meglévő rendszerek felújítására, cseréjére került sor (pl.: kazáncsere, fűtőkorszerűsítés, vízűtés hatékonyabbá tétele).

MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁSOK

Részben a külső szabályozások miatt elindult a gyártás során használható megújuló energiaforrások feltérképezése.

- biogáz gyártás: tanulmány készült
- szélenergia használat: tanulmány készült
- napenergia használat: projektterv elkészült, megvalósítási fázisban van (felépült egy „Napelem fal”, amely 200 m² és 240 cellából áll, és amely az M1 autópálya melletti MOL töltőállomáson található. Az átalakítás után kinyert elektromosság és hő a kiszolgáló épület világítását és melegvíz ellátását egészíti ki. A berendezéssel évente körülbelül 14 000 kWh elektromos áram állítható elő.

VÍZGAZDÁLKODÁS

A beruházások, fejlesztések eredményeképpen csökkent a vízfelhasználás és a szennyvíz-kibocsátás.

BIOLÓGIAI SOKSZÍNŰSÉG

Fontos része a fenntartható fejlődésnek. A MOL kiemelt figyelmet fordít a természetvédelmi területeken végzett tevékenységekre, melyhez

szakértők, szövetségek munkáját is igénybe veszik és tanulmányok, vizsgálatok alapján tervezik a munkafolyamatokat.

KIBOCSÁTÁS, ELFOLYÁS, HULLADÉKOK

- Hulladékgazdálkodás: legfontosabb a veszélyes hulladék csökkentése, de az egyéb hulladékokra is figyelmet fordítanak. 2008-ban elindult a „Teljes körű hulladékgazdálkodási projekt”, melynek célja a MOL hulladékgazdálkodásának felülvizsgálata, ezen belül a költségek csökkentése, a folyamathatékonyság javítása, illetve a hulladékgazdálkodás optimalizálása.
- Elfolyások megelőzése: a kőolaj- és kőolajtermékek vezetékes szállítása során a rendszer nem megfelelő működéséből fakadó talaj- és talajvízszennyezés a legkritikusabb veszélyforrás. Ennek több oka is lehet, de a rendszeres légi és földi nyomvonal ellenőrzés, folyamatos nyomásellenőrzés, jól működő hibaelhárítási rendszer részeként működik.
- Légszennyezés: a kapcsolódó beruházások miatt folyamatosan csökken a légszennyezés.
- Kármentesítés: a kármentesítési alap összege a hatékonyabb tervezési folyamatok miatt folyamatosan csökken, 2008-ban 2,2 Mrd forintot fordított erre a MOL.

JOGSZABÁLYI MEGFELELÉS

A beruházások előkészítése során a vonatkozó jogszabályokban előírt környezetvédelmi (természetvédelmi, termőföld-védelmi) hatástanulmányok készülnek, melyek eredményét figyelembe veszik a projektek indítása előtt.

Jelentések

A cég éves jelentést és fenntarthatósági jelentést ad ki évente, melyet EBK (egészség-megőrzés, biztonság, környezettudatosság) és FF (fenntartható fejlődés) politikák alapján készít el. A fenntarthatósági jelentés 2007-es kiadásában a következő környezetvédelmi célkitűzések szerepelnek 2008-at tekintve:

- Energiahatékonyság növelése
- Minden üzleti egység hozzon létre vezető mutatót a hulladékgazdálkodás területén
- A MOL-csoport 2007. év végén fennálló, céltartalék-alapját képező környezetvédelmi kötelezettségek csökkentése 6 milliárd forinttal
- A CO₂ kibocsátás 1%-os csökkentése az üvegházhatású gázok csökkentésére irányuló törekvések következményeként
- A csoportszintű édesvíz-felhasználás mértékének 10%-os csökkentése 2009-ig
- Az olajfűtés gázfűtésre cserélése az érintett töltőállomásokon
- A veszélyes-hulladék átvevő helyek növelése a töltőállomásokon

3.

Társadalmi szerepvállalás

A MOL a vállalati társadalmi felelősségvállalás (CSR) jegyében többféle programot is indított (Kultúra és tudomány, Sport, Gyermekek és

Források:

http://www.mol.hu/hu/a_molrol/sd/a_vallalatcsoport_iranyitasa/etikai_kodex/

http://www.mol.hu/hu/a_molrol/sd/bevezetes/mi_az_sd_a_mol_csoportnak/sd_strategiai_kezdemenyezesek/

http://www.mol.hu/hu/a_molrol/sd/a_vallalatcsoport_iranyitasa/menedzment_rendszerek/ebk_politika_es_ebk_menedzment_rendszer/

http://www.mol.hu/hu/a_molrol/sd/a_vallalatcsoport_iranyitasa/menedzment_rendszerek/fenntarthato_fejlodes_keretrendszer/

http://www.mol.hu/hu/a_molrol/sd/bevezetes/mi_az_sd_a_mol_csoportnak/

http://www.mol.hu/hu/a_molrol/sd/bevezetes/mi_az_sd_a_mol_csoportnak/bevezetes/

http://www.mol.hu/hu/a_molrol/sd/bevezetes/jelentesteteli_gyakorlatunk/jelentesi_folyamatunk/

http://www.mol.hu/hu/a_molrol/sd/

http://www.mol.hu/hu/a_molrol/sd/kozeppontban_az_ember/hatasvizsgalat_beruhazasok_helyi_kozossegekre_gyakorolt_hatasarol/

oktatás, Új Európa alapítvány), melyek közül a környezetvédelemmel és egészségvédelemmel kapcsolatos programok a következők:

- Zöld övezet program – 2005 óta minden évben meghirdetésre kerül a program az Ökotárs Alapítvánnyal közösen, akik a szakmai munkát felügyelik. A kétfordulós pályázat eredményeképpen közösségi zöldterületek létesülnek, fejlődnek, rehabilitálódnak, legalább 1.500 m²-en. Az indulás óta 113 település kapott támogatást (Szlovákiával, Romániával közösen) 77 millió forint értékben. A 2008-as 13 millió forintos pályázati kiírásra 90, interneten beküldött pályázat érkezett, melyből 36 jutott a második körbe, ahol összesen több mint 35 millió forintra pályáztak. A programra fordított forrás folyamatosan növekszik. Az első évben meghirdetett 2,5 millió forintos keret mára már 13 millió forintra nőtt.
- „Egy csepp figyelem” Alapítvány – folyamatos, cukorbetegekkel és a cukorbetegséggel foglalkozó program
- Vízümentők magyarországi szakszolgálatának támogatása - folyamatos
- Magyar Vöröskereszt támogatása – folyamatos
- Máltai Szeretetszolgálat támogatása – folyamatos
- Fákat a Tátrába – a 2004-es viharkárok enyhítése Csehországban és Szlovákiában (500 ezer fa ültetése – összesen 147 millió forintos segítségnyújtás)
- Mátrakeresztes – a 2005-ös árvíz kárenyhítési programja
- Sri Lanka, Pakisztán – hatékony mentőcsapat, mely napokon belül bevethető (Sri Lanka – 2005, Pakisztán – 2005)

Források:

http://www.mol.hu/hu/a_molrol/tarsadalmi_szerepvallalas/
<http://zoldovezet.okotars.hu/>

4.

Európán kívüli tevékenység

Kutatás és kitermelés

PAKISZTÁN (MOL Pakistan Oil and Gas Company BV)

- Tal blokk – fejlesztési program, illetve két termelőkút mélyítése valósult meg 2008-ban, a feltárások új mező felfedezéséhez vezettek, ugyanakkor a Makori-2 kutat végleg lezárták.
- Karak blokk – 40%-os tulajdonszerzés
- Margala és Észak-Margala blokkok

OROSZORSZÁG

- Zapadno-Malobalik (ZMB) - 2008-ban 7 új kút fúrása történt meg, így most már 222 kútnak 50-50%-os tulajdonosa a MOL és a Russneft
- Bajtugan (Bai Tex) – 3D szeizmikus mérés 2008-ban befejeződött, 8 új kút került lefúrásra, a kitermelés 17%-kal nőtt 2007-hez képest. Rekultivációs munka is történt 2008-ban.
- Matyuskinszkaja mező – 3 új kút került a termelésbe, a termelés 144%-kal nőtt, míg két kút mélyítése is megtörtént, amikből az egyik jelentős készletet tárt fel, a másik pedig további tesztelést igényel. Benzin alapú generátorok helyett gázüzemű generátorok üzembeállításával csökkenték a szennyezést és az elégetett gáz mennyiségét.
- Szurgut-7 mező – az első kutatófúrás mélyítése történt

KAMERUN

- Tullow Cameroon Limited, Ngosso blokkbéli tulajdonjogának 40%-ának felvásárlása a kameruni kormány jóváhagyásával megtörtént

OMÁN

- Az itteni blokk tulajdonjogából 25% eladásával szerezte meg a MOL a pakisztáni Karak blokk 40%-át

INDIA

- Az Oil and Natural Gas Corporation Limited-el kötött korábbi megállapodás alapján 35%-os tulajdonrészt szerzett a HF-ONN-2001/1 blokkban

JEMEN

- A 100%-os MOL tulajdonú cég (Mol Yemen) jelenleg kutatási tevékenységet folytat.

IRAK

- A Kalegran Ltd. nevű cég, mely a MOL leányvállalata, partnerével (Gulf Keystone¹) közösen a kurdisztáni régióban végzett kutatást. A sikeres kutatások után (2 billió hordó olajat feltételeznek), a Kurd Regionális Kormány támogatását bírva, megbízást adtak egy cégnek (Weatherford Drilling International²), hogy olajkutakat fúrjon.

KAZAHSZTÁN

- A MOL az OOC-vel kötött megállapodás értelmében kazahsztáni potenciálisan kitermelésre alkalmas területhez jutott, melyet az OOC-nek eladott 8% részvényért (1 milliárd USD) cserébe kapott. A kutatások azt mutatták, hogy megfelelő mennyiségű és minőségű gáz és olaj van a területen, azonban további tesztek folynak, hogy a gazdaságosságát pontosan megítélik.

¹ A Gulf Keystone egy angol offshore cég, melynek Bermudán is van érdekeltsége (tevékenységi területe főleg Algéria és Irak).

² A Weatherford Drilling International a világ egyik legnagyobb olaj és gázkútépítője, szállítója, több mint 100 országban van jelen.

Források:

http://www.mol.hu/hu/a_molrol/befektetoknek/jelentesek/eves_jelentes/

Ezen túlmenően az INA kutatási és kitermelési érdekeltségekkel rendelkezik Horvátországban, Angolában, Namíbiában, Egyiptomban, Iránban, Szíriában.

5.

Fejlesztések

- Elsősorban saját igényei energiahatékonyabb biztosítására a MOL céget alapított a Cseh Energetikai Vállalattal közösen, melynek feladata, hogy saját finomított megfelelő mennyiségű energiával lássa el, illetve a MOL a fennmaradó mennyiséggel az energiapiacra is kilépjen.
- Egy izlandi és egy ausztráliai céggel közösen geotermikus energiával foglalkozó cég alakítása történt, majd a MOL felvásárolta az izlandi cég tulajdonát. A cég tevékenységei között megemlített a kutatások végzése, geotermikus erőmű építése, termálgáz közvetlen hasznosítása, geotermikus energia értékesítése.
- 2008-ban kereskedelmi platform jött létre, hogy az energiaügyeket egységesen tudja kezelni a MOL. Ennek érdekében a CO₂ kereskedelméből való bevételek növelése érdekében csökkenteni akarják a CO₂ kibocsátást.
- A gáz üzletágban a kiürülő magyarországi gázmezők tárolóvá való átalakításával kapcsolatos tevékenységek folytak 2008-ban. Természetesen a MOL komoly részt vállal a Nabucco gázvezeték tervezett megépítésében 16,66%-os tulajdoni részével. Ezen túl 108 km hosszú gázvezeték kiépítésének tervezése folyik Románia és Magyarország között, melynek átadása 2009-re várható.

Források:

http://www.mol.hu/hu/a_molrol/befektetoknek/jelentesek/eves_jelentes/

II. AHOGY OLVASSUK

1.

OMV felvásárlási kísérlet

12

Az osztrák OMV, mely korábbról 10% körüli tulajdonnal rendelkezett, még 2007-ben további részvényt csomagot vásárolt, majd bejelentette, hogy megszerezné a MOL többségi tulajdonát, így annak irányítói szerepkörét is. Képviselői hangoztatták, hogy a két cég egyesülésével az orosz olajipari cégekkel is versenyben lévő piaci szereplő jönne létre, amely a részvényeseknek is érdekük. Az ötlet nem nyerte el a MOL vezetőinek tetszését, így minden lehetőséget megragadtak annak érdekében, hogy az OMV-t megakadályozzák célja elérésében. A MOL vezetőinek véleménye szerint az ügylet nem járna együtt értékteremtéssel, sőt egy kézbe helyezte volna a régió olajipari létesítményeit, kapacitásait, ezzel gyengítve a versenyt. Az OMV tulajdonszerzése végül nem következett be, 2008 őszére letettek a fenti tervükről, azonban mire eddig elértünk, több említésre méltó dolog is történt.

Az alapvető vita a két cég strukturális különbségeiből fakad. Az OMV elsősorban a kutatásból és kitermelésből, míg a MOL a feldolgozásból él. Az osztrákok a magas nyersolaj- és földgázárakból busás profitra tesznek szert, de ha ennek az állapotnak egyszer vége szakad, akkor bajba kerülhetnek. A MOL azonban még ezen a területen is hatékonyabb, hiszen a kitermelési költsége egy hordóra vetítve csak az egynegyede az OMV-ének, amely jó pénzügyi eredményei mögött elsősorban a romániai nyereségnövekedést tudhatja, miközben az osztrákok érdekltségébe tartozó Petrom hatékonysági mutatói elég gyengék. Az OMV profitjának 80 százaléka a kitermelési és kutatási területről származik, s ennek 60 százaléka Romániához kötődik, azaz az összes profit durván fele onnan származik. Egyes elemzői vélemények szerint jelenleg Románia kizsákmányolása folyik. A román kormány alighanem maga is érzi, hogy lépnie kellene, s hírek szerint a bányajáradék duplájára emelését fontolgatja, amiből 200 millió dollár többletforrásra tehetne szert.

A MOL már az OMV hivatalos ajánlattétele előtt megkezdte a saját részvényeinek felvásárlását, ezzel csökkentve a piacon forgó részvények számát. Ezzel egy időben a MOL vezetésével baráti viszonyban lévő cégek is növelték részvényeik számát, ezzel is csökkentve az OMV mozgásterét. Ezzel kapcsolatban több probléma is felmerül. Először is fontos megjegyezni, hogy mivel a MOL a részvényvásárlást sietve tette meg, sokszor az elemzők által megállapított ár felett vásárolt. Másodszor a hazai jogszabályok alapján a cég saját részvényeit maximum 10%-ban tulajdonolhatja, azonban a MOL ettől jóval többel rendelkezik, a 10% feletti részt kölcsönadta stratégiai partnereinek, amiről viszont nem tájékoztatta az értéktőzsdét. Elemzők a saját részvénytulajdont 40%-ra teszik, és erre jön rá még a vezetést támogató cégek tulajdona. Probléma az is, hogy a cég vezetése a MOL forrásait felhasználva erősíti meg pozícióját. Végezetül különösen érdekes a MOL és az OOC (Oman Oil Company) közötti üzlet,

Források:

http://hvg.hu/gazdasag/20071009_lex_Mol_oMV_oGY_torveny.aspx

<http://www.origo.hu/uzletinegyed/befektetes/20080229-europai-bizottsag-reszletes-vizsgalat-omvmol-ugy.html>

<http://index.hu/gazdasag/magyar/momv071025/>

<http://www.origo.hu/uzletinegyed/befektetes/20080626-jon-az-omvmol-affer-uj-epizodja-eb.html>

<http://www.euractiv.hu/gazdasag/hirek/az-omv-visszavonta-a-mol-felvasarlasara-tett-ajanlatat>

http://index.hu/gazdasag/blog/2008/07/10/az_eu_nem_lelkesedik_az_omv_mol_fuzioert/

http://www.heol.hu/orszagvilag/gazdasag/rovatok/gazdasag/080229_omv-mol_125532

http://tozsdeforum.hu/index2.php?menu=5&submenu=onearticle&news_id=378994

<http://index.hu/gazdasag/magyar/molo080910/>

http://www.fn.hu/cegek/20080826/most_tul_nagy_falat/?oldal=3&action=nyomtat

<http://www.stop.hu/articles/article.php?id=208263>

http://hvg.hu/gazdasag/20071009_lex_Mol_oMV_oGY_torveny.aspx

http://www.hirszerzo.hu/cikk/kinek_kell_a_lex_mol.46067.html

<http://index.hu/gazdasag/magyar/lexmol070912/>

http://www.hirtv.hu/belfold/?article_hid=179136

ahol a MOL az MFB-nek (Magyar Fejlesztési Bank) kölcsönadott részvényekből 8%-ot adott el az ománi cégnek, cserébe készpénzt és nem pontosított nemzetközi eszközben lévő érdekeltséget kapott volna. Az üzlet igazi érdekessége, hogy a vételár megfizetése előtt elküldte a MOL a részvényeket a vevőnek, aki nem fizetett, majd később visszaküldte a részvényeket. Az üzleten a MOL egyes becslések szerint akár 33 Mrd forintot is bukott, de a lépéssel még szűkebbre szorította az OMV törekvéseit.

A részvényt piacon történetekkel párhuzamosan a Magyar Országgyűlés a „lex VW” mintájára kidolgozta majd elfogadta a lex MOL-t, mely az energetika és a vízellátás terén működő stratégiai vállalatokban részvényvásárlást fontolgató cégek mozgásterét csökkenti. A törvényt a kormánypárti és az ellenzéki képviselők közösen szavazták meg, ami csak kevés esetben jellemző. Néhány elemző szerint nem lett volna szükség erre a lépésre, hiszen a MOL e nélkül is meg tudta volna védeni magát, míg mások szerint nemcsak, hogy felesleges volt, hanem a részvényesek, illetve a vezetés védelmét szolgáló törvény került elfogadásra. Ilyen törvény súlyos károkat okozhat, hiszen a „stratégiai cégek” tőzsdén való kereskedelmében a szabadság elveszik, a politikusi beavatkozás lehetősége állandóan fennáll, stb., stb.. Természetesen mind az OMV, mind az EU heves tiltakozásba kezdett az elfogadott törvények miatt, ám azok végül néhány változtatás mellett megmaradtak, így az OMV mozgásterét tovább csökkent.

Az Európai Bizottság a részvényvásárlás bejelentése után maga is elkezdte vizsgálni annak versenyhelyzetre gyakorolt hatását, és arra jutott (amit a MOL is hangoztatott), hogy nem tenne jót a jelenlegi versenyhelyzetnek a tranzakció, így az csak bizonyos feltételek mellett valósulhat meg.

A MOL áprilisi közgyűlésén az OMV képviselői teljesen esélytelenek voltak, bár több kérdést (a részvényekre tett ajánlatuk jóval a piaci ár, illetve a MOL részvényeladásainak árai felett volt, így azok el nem fogadásakor a részvényesek ellen döntöttek) is felvetettek. A közgyűlés döntéseit az OMV megtámadta, mert a kölcsönadott részvények szavazati jogának kérdése nem volt kellően rendezve.

A MOL érdeklődést mutatott az INA (Horvátország) iránt, melyhez közelebb áll, mint az OMV, de mivel a védekezés felemésztette a tartalékait, így a tulajdonlás csak részvényt cserével mehet végbe, ami a horvát kormánynak is jó, illetve a MOL-nak sem rossz, hiszen a saját részvényt csomagját tudja csökkenteni, és egy stratégiai partnernél tudhatja azokat.

A MOL egy ausztriai töltőállomás lánc megvásárlásával visszatámadta az OMV-t, sőt az említett lánc arcukat sem tartotta meg, hanem a MOL arcukatára változtatta.

A különböző médiumokban ebben az időben erőteljes harc dúlt a MOL és az OMV hirdetései között, melyre a két vállalat nem sajnálta a pénzt.

Robin Hood adó

2008. 11. 10-én a Magyar Országgyűlés 190 igen szavazattal, 184 ellenében, tartózkodás nélkül elfogadta a távhőszolgáltatás versenyképesebbé tételéről szóló törvényt, az úgynevezett Robin Hood adót, ami alapján 8 százalékos különadót kell fizetniük a nagy energiaellátó és kereskedő cégeknek. A Robin Hood adóból származó bevétel csak a távhőfelhasználás korszerűsítésének, illetve igénybevételeinek támogatására fordítható. A törvény 2009. január elsején lép hatályba, és 2011. január elsején hatályát veszti. Az adófizetési kötelezettség a szénhidrogén (kőolaj és földgáz) kitermelést végzőkre, a kőolajterméket előállítókra, a jövedéki engedélyes kőolajtermék nagy- és kiskereskedőire vonatkozik, míg a kivételek közé tartoznak az energiaszektor hatósági áras tevékenységei.

Az adó befizetése ellen erőteljesen fellépett a Magyar Ásványolaj Szövetség (melynek tagja többek között a MOL), amely szerint az adó túl nagy terhet jelent az energiaszektor cégeire nézve. A Szövetségen túl a MOL saját maga is bírálta az új adónemet, melyet 50%-os társasági adóemelésként, piac és befektetési-kedv rombolóként jellemeztek.

Egyes elemzések szerint a hatalmas nyereségből, amit ezek a cégek elérnek, nehézség nélkül kifizethetik az új adót, míg egyesek szerint ez volt az „ára” a lex MOL törvénynek. Mindenesetre a törvény bevezetésével egy időre igaz lesz a cég szlogenje: „a MOL sikere az ország sikere”.

http://www.fn.hu/makro/20080922/itt_robin_hood_ado/

<http://drrezes.hu/Dok.aspx?id=9>

<http://index.hu/gazdasag/magyar/rhado081110/>

http://www.hirszerzo.hu/cikk/robin_hood-ado_millios_sarc_a_vallalatoknak_par_ezer_forintos_havi_plusz_a_csaladoknak.86618.html

<http://www.stop.hu/articles/article.php?id=385317>

<http://www.origo.hu/uzletinegyed/magyargazdasag/20080923-tavfutes-artamogatas-nem-harithato-at-a-robin-hood-ado.html>

http://www.mfor.hu/cikkek/Robin_Hood_ado__versenyhatranyt_okoza_a_gazdasagnak.html

http://www.ingatlanmagazin.com/6471/Kik_a_Robin_Hood_ado_alanyai

Gazdasági világválság

Természetesen nem lehet nem megemlíteni egy 2008-as évről szóló anyagban a gazdasági világválságot, melyet sokan a Lehman Brothers csődjétől (2008. szeptember 15.) számítanak. Bár jelei már 2007-ben is voltak, mégis ekkor vált bizonyossá, hogy az eddig követt gyakorlat és gondolkodásmód nem tartható tovább.

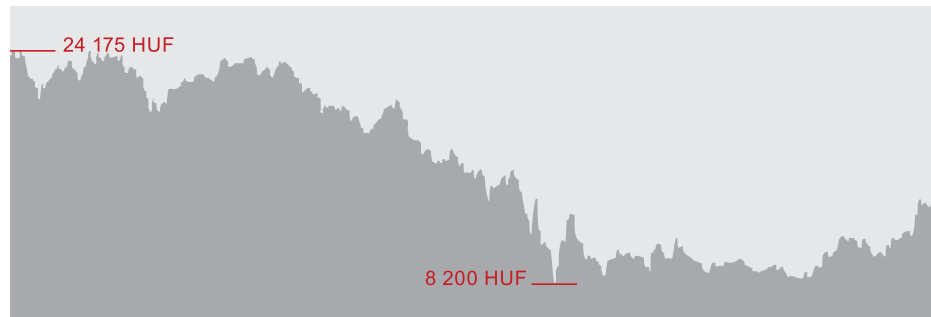
A MOL sem tudja/tudta kivonni magát a válság hatásai alól. A nyilatkozataikból kitűnt, hogy az első időkben még bizakodtak, hogy a dolog csak átmeneti, amely esetleg még hasznot is hozhatott volna a cégnek, de mivel a válság nemhogy oldódott volna, hanem egyre mélyebb lett, az eredmények és a számok is egyre rosszabbak lettek. Nem segítette a MOL tevékenységét a forint árfolyamesése, illetve a Budapesti Értéktőzsde borzalmas szereplése sem.

A MOL vezérigazgatója szerint a gazdasági válság akár még jól is jöhet a cégnek, hiszen a kiadásainak csökkentését nem tudja tovább halogatni, illetve az esetleg régóta húzódo költségcsökkentő beruházásait is mindenképpen meg kell tennie. A költségcsökkentés érinti a munkavállalókat is, akik egy részétől megvált/megválnak a cég, míg a többiek még jobban, még többet, még hatékonyabban dolgoznak.

<http://www.stop.hu/articles/article.php?id=412464>

http://www.mfor.hu/cikkek/A_Mol_vezere_szerint_a_valsg_a_legjobb_barat.html

http://hu.wikipedia.org/wiki/A_2008%E2%80%932009-es_gazdas%C3%A1gi_vil%C3%A1gv%C3%A1ls%C3%A1g_kronol%C3%B3gi%C3%A1ja

4.

Paraffinkartell

Források:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/08/1434&format=HTML&aged=0&language=HU&guiLanguage=en>

http://kitekinto.hu/bem-rakpart/2008/10/03/a_mol_is_tagja_volt_a_paraffin-maffianak/

http://www.mfor.hu/cikkek/Kartellezes_miatt_bunhodhet_a_Mol.html

http://www.mr1-kossuth.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=51423&dt=2008-10-01_18:38:49

http://hetivalasz.com/cikk/0810/sasol_a_vezeto
<http://index.hu/gazdasag/magyar/molbir081001/>

A New York Times cikke szerint a 1992 és 2005 között működő paraffinkartell (Sasol, Repsol, Tudapetrol, Hanson&Rosenthal, ENI, RWE, MOL, Total, ExxonMobil, Shell) legfontosabb bizonyítékait a MOL-nál találták meg. Az Európai Bizottság összesen 675 millió eurós bírságot szabott ki (a MOL 23,7 millió eurós büntetést kapott), de ez semmi ahhoz képest, amit a kártérítések miatt fizethetnek ki a kartellben érintett cégek. Egyedül a Shell mentesült a bírság alól, amely feljelentette a többi céget.

A kártérítési perek várható magas számának a kartellezés időtartamán túl az is oka, hogy a paraffint több termék előállításához is használják (gyertyák, zsírpapírok, papírpoharak és -tányérok, sajtok viaszbevonata, vegyszerek, gumiabroncsok és autóalkatrészek). A MOL kommunikációjában hangsúlyozza, hogy olyan szabályokat léptettek életbe, melyek segítségével ezek az esetek ma már teljesen kizártak, de ettől függetlenül ügyvédek csapatai dolgozhatnak a kártérítési perekben, mely nehéz helyzetbe hozhatja a kartellben résztvevő energiacégeket.

Az ügy kipattanásának oka, hogy a kartellben résztvevő cégek valószínűleg folyamatosan figyelték egymást, és az sem lehet véletlen, hogy pont az egyre hevesedő energiaháború idején került napvilágra.

5.

Pilisi gázvezeték

Lakatos Edina, az FGSZ Földgázszállító Zrt. (a MOL leányvállalata) szóvivője szerint a Pilisvörösvár-Százhalombatta DN 800 PN 63 távvezeték (55 km) megépítését a Délnyugat-Budapest és Százhalombatta környékén jelentkező jövőbeni földgázszállítási igény teszi szükségessé. A vezeték kiszolgálja a térség növekvő igényét, de hozzájárul Budapest és környéke gáz- és villamosenergia-ellátásához is. A vezeték megépítése hozzájárul a főváros és agglomerációjának gázellátásához, mely 2010 után másképpen nem biztosítható. A szóvivő szerint új földgázszállító vezeték építésekor elkerülhetetlen a természet harmóniájának átmeneti megzavarása, azonban a cég számára a természetvédelem ügye szigorú és megalapozott elvárásokon alapul, amelyekre e projekt során is kiemelt hangsúlyt fektettek. A

beruházás előkészítése során a szakmai felügyeletet biztosító FGSZ, mint minden hasonló esetben, most is a lehető legkörültekintőbben járt el, minden törvénybeli kötelezettségnek eleget tett, s ezt alvállalkozóitól is megkövetelte. A gázvezeték építése jogszerűen megszerzett jogerős építési engedély birtokában zajlott, s a beruházás szerves részeként a terület rekultivációjával ért véget.

Nem az a legfőbb probléma, hogy a MOL tulajdonában lévő cég gázvezetékét fektet, de vajon miért a pilisi erdőn keresztül tervezték a gázvezeték nyomvonalát? Egyesek szerint a beruházásról semmilyen hivatalos tájékoztatást nem kaptak a környéken élők, még a helyi médiákban sem. Az eredeti nyomvonal (Pilisvörösvár-Szabadságliget mögött) egy magánterületen lévő illegális silt lerakót keresztezett. Hiába próbálták néhányan elérni, hogy ha már ez a helyzet, legalább a vezeték útjába eső siltet ne földeljék el, hanem szállítsák el, a megoldás az lett, hogy új nyomvonalat irtott a MOL. Ez azonban újabb kérdéseket vet fel. Íróasztalnál, térképből, helyszíni szemle nélkül tervezte a kivitelező a gázvezetékét? Ráadásul a silt miatti nyomvonalváltás meglepően nagy sietséggel történt. Azt sem tudjuk, hogy a MOL milyen garanciákkal és hogyan fogja a környezet további pusztulását megakadályozni a megbolygatott területeken.

Jöjjen néhány kép a „fejlesztés”-ről:

A rózsaszín végű bot jelzi a régi nyomvonalat (középső sor, közepén)

A régi és az új nyomvonal (középső sor, jobbra)

2005, 2008 (alsó képek)

POLGÁRMESTERI KÖZLEMÉNY

(a gázvezeték építésével kapcsolatban)

Az elmúlt egy hétben az Interneten terjedő e-mailekben és több elektronikus médiumban is téma lett a Pilisen át Százhalombattára vezető MOL gázvezeték. Ezúton tájékoztatok minden érdeklődőt, hogy a vezeték létesítésében a Pilisvörösvári Önkormányzat sem mint tulajdonos, sem mint kezelő, sem mint engedélyező hatóság nem érintett.

17

Ennek ellenére, a környezet védelme és a vezeték nyomvonalával általa érintett tulajdonosok érdekvédelmének segítése érdekében az önkormányzat az elmúlt év tavaszán több határozatot hozott a témában. Tiltakozott a tervezett beruházás ellen, javaslatokat tett a nyomvonal módosítására, még ügyvédet is fogadott annak érdekében, hogy megtudja: mit tehet a város a gázvezeték építése ellen.

Sajnos keveset sikerült elérnünk. Az építési engedélyt ugyanis a Budapesti Bányakapitányság adta ki, és ő szerezte be előzetesen a különböző szakhatósági hozzájárulásokat is (többek között pl. a Környezetvédelmi Felügyelőségtől). A Pilisvörösvári Polgármesteri Hivatalnak szakhatóságként csak a nyomvonal minimális befolyásolására volt lehetősége. **A MOL illetékesei ezt annak idején így fogalmazták meg: „Ha a Városházán akarunk volna keresztülvinni a gázvezetékét, Önök akkor is legfeljebb kérhették volna, hogy kerüljük el azt.”**

Az Önkormányzat részéről mi mindent megtettünk ebben az ügyben, amit tehettünk. Több ízben tárgyaltunk és leveleztünk a MOL-lal, ügyvédet fogadtunk az önkormányzat mozgásterének feltérképezésére, összehívtuk egy fórumra a tulajdonosokat, jogi tanácsadást szerveztünk számukra, még a Levegő Munkacsoportot is megkerestük az ügyben. Munkánk eredménye az lett, hogy a MOL „időhúzás” miatt az önkormányzatot 100 millió Ft-os perrel fenyegette, államigazgatási jogkörben okozott kár címén. A fenyegetést az önkormányzat által megbízott jogi szakértő komolyan veendőnek minősítette. - Idézet az általa készített szakértői anyagból: „...egy esetleges államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránti igény érvényesítése esetén (mely igény külön eljárás során bizonyítandó azzal, hogy a kár bekövetkezett, a károkozó jogellenesen és neki felróhatóan járt el, továbbá az ezek közötti okozati összefüggés egyértelműen levezethető) az önkormányzat esetleges helytállási kötelezettsége is előtérbe kerülhet.”

Az önkormányzat tehát annak ellenére, hogy nem a tulajdonosa, és még csak nem is a kezelője az érintett területnek, mindent megtett annak érdekében, hogy a gázvezeték okozta természeti és gazdasági károk mérséklődjenek.

Pilisvörösvár, 2008. február 14.

Gromon István

Polgármester

Külön érdekesség, hogy az akkori gazdasági és közlekedési miniszter Gulyás Dénes ellenzéki országgyűlési képviselőnek a kérdéses gázvezetékéről szóló kérdésére adott válasza, illetve a Lakatos Edina (az FGSZ Zrt. szóvivője) által kiadott tájékoztató kis módosítással, de ugyanaz a szöveg.

Források:

<http://forum.index.hu/Article/showArticle?t=9174798>

„A vezeték nyomvonala különböző okok miatt (bánya, vasút, település és egyéb akadályok) nem kerülhette el az erdős területeket. A tervezéskor azonban külön ügyelnek arra, hogy a természeti értékeket legkevésbé zavaró vonalvezetést alakítsanak ki. A kijelölt nyomvonal így zömmel erdészetileg gyenge minőségű és ökológiai szempontból is kevésbé értékes tájidegen fenyő, illetve nem őshonos akácerdőkön vezet keresztül...”
(Kákósy Csaba, gazdasági és közlekedési miniszter)

„A vezeték nyomvonala különböző okok miatt (bánya, vasút, település, és egyéb akadályok) nem kerülhette el az erdős területeket. A tervezéskor azonban a hatóságokkal, és a területet kezelő Pilisi Parkerdő Zrt., valamint a Duna-Ípoly Nemzeti Park szakértőivel is szorosan együttműködve megkerestük a természeti értékek szempontjából legkevésbé fájdalmas megoldást. A kijelölt nyomvonal így zömmel erdészetileg gyenge minőségű, és ökológiai szempontból is kevésbé értékes tájidegen fenyő, illetve nem őshonos akácerdőkön vezet keresztül...” (Lakatos Edina, FGSZ Zrt. szóvivője)

Az eset egységes megítélését befolyásolja, hogy a 2009-es évben a MOL átadott egy Piliscsabához tartozó erdei sétányt, mely a gázvezeték helyreállítási munkái között készült. Ezt a „sikertörténetet” a piliscsabai képviselők és civil szervezetek a MOL-lal közösen kommunikálták.

6.

Medgyesbodzás – Gábortelep

(2008.02.25.)

A Mezőkovácsháza melletti kis falu külterületén a Kiss Ernő-féle tanya mögött, évekkel ezelőtt termelésen kívül helyezett nyersolajkút lakatait ismeretlenek levágták, majd kinyitották a zárócsapot. Az elkövetők valószínűleg megijedtek a feltörő nyersolajtól, és sorsára hagyták a kutat, amiből az olaj mellett gáz is kilövellt, mely elpárolgott. A MOL a szennyezett földet teherautókkal szállította el. A kármentesítés közel 30 millió forintba került. A MOL idén tervezi a kút újbóli beindítását, valakik azonban „magsürgették” a dolgot. A helyzetre helyiek hívták fel a MOL figyelmét. Annak ellenére, hogy sem tábla, sem szalag nem jelezte, hogy tilos megközelíteni a kutat, a MOL helyszínén lévő munkatársai elküldték az alpolgármestert és az újságírókat is a helyszínről. Bár biztonsági okokra hivatkoztak, a katasztrófavédelem munkatársai szerint sem tűz-, sem robbanásveszély nem volt.

7.

Barátság kőolajvezeték

(2008.10.14.)

A Barátság kőolajvezetékéből 45 bar nyomással, 10 méteres magasságot elérve szökellt ki a nyersolaj az M0-ás 44-es kilométerénél, Vecsés

http://www.pilisvorosvar.hu/onkormanyzat_mol_gazvezetek.php
<http://www.origo.hu/itthon/20071130-telektulajdonosok-es-a-mol-vitaja-egy-gazvezetek-miatt.html>

http://www.piliscentrum.hu/?lap=/hirek_irasok/cikk_sablon.php&cimfajl=mol_a_pilisben

<http://vorosvariujsg.pilisvorosvar.hu/2007/marcius/3.htm>

<http://vorosvariujsg.pilisvorosvar.hu/2007/aprilis/4.htm>

<http://vorosvariujsg.pilisvorosvar.hu/2007/majus/3.htm>

<http://vorosvariujsg.pilisvorosvar.hu/2007/november/5.htm>

Források:

<http://www.bama.hu/bekes/kek-hirek-bulvar/olajszenyezese-del-bekesben-frissitve-124432>

<http://www.mtv.hu/magazin/cikk.php?id=263723>

<http://www.szoljon.hu/bekes/gazdasag/olajszenyezese-del-bekesben-helyreallitottak-az-eredeti-allapotot-128006>

<http://www.baon.hu/bekes/gazdasag/egy-hetig-tarthat-a-karmentesites-az-olajszenyezese-utan-124577>

http://beol.hu/lapokkepek/fileok/0/786_radio_olaj.mp3
(hanganyag - Magyar nyelven)

Források:

<http://www.origo.hu/itthon/20081018-megrepedt-a-baratsag-koolajvezetek-ecsernel.html>

http://hevesmegye.hir6.hu/cikk/21770/081018_megrepedt_a_baratsag_koolajvezetek_ecsernel

<http://www.rtlhirek.hu/cikk/223149>

<http://www.erdon.ro/hirek/im:mon:crime/cikk/megserulta-baratsag-koolajvezetek/cn/haon-news-charlotteInfo rm-20081014-1055496980>

<http://hirek.oldal.info/h%C3%ADr/gazdas%C3%A1g/2008/10/18/1560079/Megrepedt%20a%20Bar%C3%A1ts%C3%A1g%20k%C5%91olajvezet%C3%A9k/y2008/m10/d18>

<http://www.langlovagok.hu/html/galeria/2574.shtml>

http://www.indavideo.hu/video/Lovellt_a_koolaj_Ecsernel (video)

és Ecsér között. A helyszínen jelentékeny olajtó keletkezett a folyamatosan ömlő olajtól. A vezetékszakasz kiürülése után kezdődhetek csak meg a kármentesítési munkálatok: az olajtavat ki kellett szivattyúzni, majd az olajjal átvódott földet is ki kellett cserélni. Ha a MOL szakemberei végeznek is a kiszakaszolással, az olajömlés még nem szűnik meg, mert a lejtős területen haladó vezeték kiürüléséhez hosszabb idő kell. Az olaj folyását és terjedését tűzoltók próbálták meg homokkal megakadályozni. A szakemberek eközben a kőolajvezeték sérült részeinek kiszakaszolásán dolgoztak.

A megyei katasztrófavédelem tájékoztatása szerint súlyos kár érte a környezetet, az összesen kifolyt több százezer liter olaj szennyezése által.

19

Néhány kép a szennyezésről:

8.

A MOL külföldön

Perrel fenyegetik a magyar olajtársaságot a jemeni szennyezés miatt (2007)

A hadramouti helyi tanács a helyi lakosok sorozatos bejelentései miatt jogi lépés megtételéről döntött a MOL ellen, a Mukallától 270 kilométerre található Al-Dhaliha negyedben történt környezetszennyezés miatt.

A Mukallában megtartott találkozón a tanácselnök a helyi lakosokra is veszélyes szennyező anyagok használatával vádolta a MOL-t. Megígérte, hogy nemzetközi környezetvédő szervezetekhez fordul, hogy megállapítást nyerjen az olajcég felelőssége.

A tanács nem beszélt a szennyezés mértékéről és az érintettek számáról, de úgy tudni, hogy a MOL 2001-ben megkezdett kísérleti fúrásainál keletkezett kémiai hulladékot kezelés nélkül a helyszínen hagyták. A maradványokra akkor kezdek gyanakodni, amikor a hulladék körüli területeken élő beduin lakosság körében ismeretlen betegség kezdett terjedni.

Forrás:

<http://www.arabenvironment.net/archive/2007/3/182906.html>

Néhány fertőzöttnek gyógyszeres kezelésre volt szüksége, néhányuknak Jordániába kellett utazniuk, ahol megállapították, hogy egy erősen fertőző anyag okozta a betegséget. A helyiek a költségeik megtérítését követelik, de a cég elzárkózik ettől.

Mindemellett a rákos megbetegedések száma is megnőtt a területen, illetve megjelent olyan fajtája (gyomorrák), amely a helyi étkezés sajátosságai miatt eddig sosem volt jellemző. Néhány nemzetközi csoport megvizsgálta a hátrahagyott anyag összetételét, de a hivatalos közlemény szerint semmilyen mérgező anyagot nem találtak benne. Néhányan azonban tudni vélik, hogy a csoportok egyes tagjai nem értettek egyet ezzel a megállapítással.

A hulladékot még mindig nem szállították el, és esős időben egy állatok és emberek által is fogyasztott folyó vizébe kerül. Azonban a helyzet akkor vált igazán problémássá, mikor a cég engedélyezte a munkásainak, hogy használt, valószínűleg szennyezett hordókat adjanak el a helyieknek, akik ivóvizet és magokat tárolnak ezekben.

Az Al-Muharer, a legnagyobb hadramouti pártsemleges újság 2006 májusában cikket jelentetett meg a veszélyes hulladékkal kapcsolatban, ahol Obead Salim Balahrak nyilatkozott: „Az első időkben örülünk, hogy az olajcég a falunkba érkezik, mert azt gondoltuk, hogy a vízhiányt megoldják, és a fiainknak munkalehetőséget biztosítanak, de semmi ilyesmi nem történt. A falunkhoz közel kezdtek el fúrni, mi még segítettünk is nekik. Még hadramouti tisztségviselőket is megkerestünk, hogy segítsenek megoldani a vízhiányt, és támogassanak minket az elvesztett földért cserébe.”

Annak ellenére, hogy ennek hatására Awadh Hatem, Hadramout helyettes kormányzója utasította a MOL-t hogy biztosítson a házakban tiszta ivóvizet, semmi nem történt. Az olajkút elkészülte után a hulladékot a hegyekbe hordták, megsértve minden környezetvédelmi szabályt, sőt az illetékesek kérésére sem gondoskodtak a szemét sorsáról.

Salim Bamasad, aki rákban szenved, a következőket mondta: „Minden pénzem a kezelésekre ment el, vér karcinómám van. Hallottam, hogy a kormány talán ad 10.000 dollárt, de a kezelés 35.000-be kerül, melyet nem tudok kifizetni, így nincs más választásom, mint várni a halált.”

Omer Balahrak a fiát veszítette el: „Amikor vele voltam a Sana kórházban, a doktor megkérdezte, hogy volt-e olajkitermelés a házunk közelében”. Véleménye szerint ami történt, az bűncselekmény és a helyiekkel szembeni nemtörődömség, amiért be kellene perelni azt, aki ezért felelős.

A Yemen Times információi szerint Hadramout kormányzója 2002 júniusában levelet küldött a MOL vezetésének, amiben leírta a történeteket. Ezután Rasheed Baraba olajügyi miniszter levélben kereste meg a hadramouti kormányzót, és felajánlotta, hogy két rákos beteg kezelését a minisztérium fedezi, mindez azonban 2005-ben történt, 3 évvel az ügy kirobbanása után. Hadramout volt elnöke is levelet írt az Olajügyi Minisztérium hadramouti irodájába, jelezvén, hogy a helyi lakosok között betegség terjed, melynek okozója valószínűleg az ott lévő szemét. A minisztérium egy rendelettel környezetvédelmi részleget hozott létre 2006-ban, de sajnos a Yemen Times megkeresését a helyi hatósághoz irányították.

E85

Az E85-ös bioetanol forgalmazása 2009-ben várható egy budapesti benzinkútnál, legalábbis egy bioetanolal is működtethető autókat gyártó cég magyarországi illetékese szerint. Ez az üzemanyag 85 százalékban biológiai úton előállított etanolt és 15 százalékban 95-ös oktánszámú benzint tartalmaz. A környezetbarát üzemanyagot egy svéd beszállító biztosítja úgy, hogy támogatásának eredményeként az új termék 30 százalékkal olcsóbb lesz a 95-ös oktánszámú benzinnél. A svéd exportőr először néhány tízezer liter üzemanyag szállítását tervezi Magyarországra, a további szállításokat az E85 iránti kereslettől teszi függővé.

A Saab és a Ford is megkezdte az E85-tel is működő személygépkocsik magyarországi forgalmazását, amelyek 3-5 százalékkal drágábbak a hagyományos üzemű típusoknál. Eddig ugyan nem sok ilyen autót adtak el, de remélik, hogy a számok növekedni fognak.

Az E85-ös üzemanyagból „saját rizikóra” a hagyományos autókba is lehet tankolni, de ez nem tesz jót a motornak. A tapasztalatok szerint 5-10 százalékos bioetanol tartalmat viselnek el a hagyományos üzemű autók meghibásodás nélkül. Az első bioetanol-kutak létesítésében koordinálóként részt vevő Saab 2007 nyár végén jelezte, hogy Magyarországon is lehet majd zöldbenzint kapni. A jogszabályok már 2008 elsejétől lehetővé tették ennek az üzemanyagnak a gazdaságos forgalmazását azzal, hogy a bioetanol hányadot már nem terheli jövedéki adó.

Források:

<http://www.e85kft.hu/>

<http://www.origo.hu/auto/20071003-mar-negy-bioetanolkut-mukodik-itthon-egy-tobb-ceg-knal.html>
<http://index.hu/gazdasag/magyar/bio080811/>

http://www.paszti.hu/portal/index.php?option=com_content&view=article&id=54:e85-bioetanol-mindenkinek&catid=1:friss-hirek&Itemid=50

<http://www.zoldtech.hu/cikkek/20070814-E85-bioetanol>

http://www.zoldtech.hu/cikkek/20060828e85/index_html

A kutak megnyitásának elhúzódását az okozta, hogy az olajtársaságok kifejezetten megtiltották franchise rendszerben működő töltőállomásaik üzemeltetőinek az E85 forgalmazását. Ezért a különálló kutak pénzügyi-nyilvántartási engedélyezése több időt vesz igénybe.

A bioetanol a benzinhez képest kisebb fajlagos energiával rendelkezik, így a „zöldautók” fogyasztása 100 kilométeren 20-30 százalékkal nagyobb a hagyományoshoz képest. Megnő ugyanakkor az autók teljesítménye: például a benzinnel 150 lóerős, 2 ezer köbcentiméteres jármű bioetanolal 185 lóerőssé válik. A Magyarországon forgalmazott benzin 2 százalékos arányban 2008 óta már tartalmaz bioetanol, a MOL oktánszám-javító adalékanyag formájában keveri az üzemanyaghoz.

Németországban tavaly jelentek meg az első E85-ös üzemanyagot áruló kutak, amelyek száma mára 50-re bővült. Svédországban 628 helyen lehet E85-öt forgalmazó kúttal találkozni, a tervek szerint az ottani hálózat 2008-ra 800-ra bővül. Franciaországban 2008-ban jelentek meg az első E85 kutak, amelyek száma a kormány tervei szerint az év végére 500-ra emelkedik.

Biodízel

Megkezdődött a biodízelgyártás az osztrák Roth-csoporthoz és a MOL-hoz tartozó Rossi Bioüzemanyagok komáromi gyárában, melyet 40 millió eurós befektetéssel hoztak létre. A gyár évente 150 ezer tonna biodízelt állít elő. A termék legfontosabb alapanyaga a repce. Épp időben indultak, ugyanis január elsejétől a magyar kutaknál tankolt normál gázolajnak a kedvezőbb jövedéki sávba kerüléshez legalább 4,4 százalékgig kell növényi eredetű tüzelőanyagot tartalmaznia. A MOL is ehhez az időponthoz időzítette az átadást: a 25%-ban saját tulajdonú üzeméből ugyanis gazdaságosabban tudja beszerezni az anyagot, mint más cégektől. A korábbi tájékoztatások szerint a MOL biodízel-beszerezésre kiírt 2006-os pályázata során más cégekkel is kötött szerződést. Így a jövőben is vásárolhatnak egyéb forrásból. A magyar olajcég éves belföldi biodízeligénye 200 ezer tonna, amelyből 120 ezret vásárolnak majd Komáromból.

A Gazdasági Versenyhivatalnak az üggyel kapcsolatos engedélyéből kiderül: a komáromi Rossi Bioüzemanyagok Zrt.-t 75 százalékban tulajdonló osztrák Rossi Beteiligungs GmbH a Rudolf Roth osztrák üzletember irányította cégcsoport tagja, akitől 2004-ben a MOL 20 benzinkutat és 52 automata dízelkútoszlopot vásárolt Graz és Linz térségében.

A Mol-résztulajdonú komáromi üzem indulásával tovább nő az ország repceigénye. Ez mások mellett Csányi Sándornak, a MOL alelnökének (és az OTP Bank elnökének) is kedvező. Közvetve nemrég szerezte meg az irányítást Magyarország egyik legnagyobb repcetermelőjénél, a Bóly Zrt.-nél. A KSH kimutatása szerint tavaly az országban megnőtt a repcetermesztés, többek között az Unió által támogatott biodízelgyártás szívóhatásaként. A Bóly és a Rossi között közvetlen kapcsolat nincs, hisz a termelőtől átvett repceből egy közbeiktatott feldolgozó készít a biodízelgyártó számára hasznos alapanyagot, és e felek között is lehetnek közbeiktatott kereskedők. Viszont kiemelt támogatást csak akkor kaphat egy termelő, ha a repce és a dízelüzem között zárt a kereskedelmi lánc. Az ügyben sem a Rossinál, sem a Bólynál nem kívántak nyilatkozni.

A MOL a magyarországi üzemanyag túlnyomó részének nagykereskedőjeként az elmúlt években rendre eleget tett az európai uniós szabályozással összhangban lévő magyar üzemanyagszabványok bioelőírásainak, időnként még túl is teljesítve azt. Újólapon azonban az ügy kapcsán több uniós vezető is ellenérzéseinek ad hangot, mondván: a bioadalék-gyártás során talán több káros anyag kerül a levegőbe, mint amennyi általa megspórolható; ráadásul az így kialakult élelmiszer-áremelkedés sem kedvező.

Források:

<http://index.hu/gazdasag/magyar/mol060628/>

<http://index.hu/gazdasag/magyar/bio060728/>

http://www.mol.hu/hu/a_molrol/beszallitoi_kozpont/biodizel_tender/

http://hvg.hu/gazdasag/20070129_mol_biodizel.aspx

<http://www.nol.hu/archivum/archiv-391978>

<http://www.mfor.hu/cikkek/28830.html>

http://www.greenfo.hu/hirek/hirek_item.php?hir=15796

<http://www.zoldtech.hu/cikkek/20080130-Komarom-Mol-biodizel-uzem>

<http://www.privatbankar.hu/html/cikk/friss.php?hir=35430>

<http://www.okoline.hu/hireink.php>

III. AHOGY GONDOLJUK

1.

A MOL és a környezet (I/2.)

„A MOL-csoport elkötelezett a fenntartható fejlődés megvalósítása iránt. Felismertük, hogy szükség van a közös értékek megteremtésére és meglátásunk szerint a fenntartható fejlődés hatalmas előny a társadalom és nagy érték az üzlet számára.” • (MOL éves jelentés, 2008)

23

Sajnos a fenntartható fejlődés kapcsán a MOL véleményünk szerint nem a megfelelő megközelítést használja, hiszen ebben a részben helyet kap többek között a vállalat pénzügyi fenntarthatósága, illetve a dolgozók képzésének fontossága is. Ez a megközelítés a Brundtland-féle 1987-es jelentés tartalmát veszi alapul, azonban az elmúlt években több szakértő is kifejtette, hogy az akkori értelmezés mára már elavulttá vált és sokkal inkább egy új irányt kellene követni. Az új irány a régi 3 pilléres (társadalom, gazdaság, környezet) elképzelés helyett halmazként tekint a 3 részre, ahol a legkisebb halmaz a gazdaság, körülötte helyezkedik el a társadalom és ezeket körbevéve a környezet. Sajnos azonban a legkisebb kör, a gazdaság folyamatos növekedése és egyes gazdasági szereplők megfontolatlan és gondatlan tevékenysége egyre jobban veszélyezteti az őt éltető és működtető nagyobb halmazok (a társadalom és a környezet) épségét és egészségét. Éppen ezért a MOL éves jelentésében lévő kijelentéssel nem értünk egyet, hiszen a fenntartható fejlődésnek nem értéknek kellene lennie az üzlet számára, hanem kötelezettségnek, amely nem kerülhető meg. A társadalom számára sem előny, hanem sokkal inkább az egyetlen út, amely követhető és követendő. Talán éppen emiatt értékeljük a fenntarthatósági jelentést egy nagyon szépen megszerkesztett, de sok zavaros kijelentést tartalmazó dokumentumnak, amely nem tükrözi a vállalat elkötelezettségét a környezet iránt.

Szintén a fenti nézetből következik, hogy a fenntarthatósági jelentés a környezetvédelmet és a társadalmi kérdéseket a hosszú távú üzleti siker érdekében tartja fontosnak, illetve a klímaváltozást egy a jövedelmezőségre ható tényezőként kezeli. Véleményünk szerint ezt a nézetet sürgősen át kellene gondolni, mivel a környezetvédelemnek és a klímavédelemnek elsődlegességet kell élveznie az üzleti sikerrel és a jövedelmezőséggel szemben a társadalom, az emberiség, és az egész Föld élővilágának fennmaradása érdekében.

Ezek után már azon a kijelentésen sem szabad meglepődnünk, hogy a környezetkárosítás megelőzését, illetve elkerülését csak az üzleti hírnév fenntartása miatt tartja fontosnak az éves jelentés, nem pedig egy olyan kötelezettségként, melyet bármilyen külső hatás nélkül is követni kellene.

Sajnálatos módon a cég által készített **STRATÉGIAI ÉS PÉNZÜGYI CÉLKITŰZÉS**BEN, mely a 2006-2010-es időszakra vonatkozik, nem kap szerepet a környezetvédelem, a fenntartható fejlődés, a helyi értékek védelme és a szociális felelősség sem. Egy olajipari cégnek,

főleg ha ez az olajipari cég földrajzi téren ennyire széles skálán mozog mint a MOL, minden körülmények között fontos szerepet kellene fordítania a fentiekre. A dokumentum tartalmazza a növekedést, a hatékonyságot, a pénzügyi rugalmasságot, a fókuszált portfólió kialakítását, a kiskereskedelmi hálózat továbbfejlesztését, a tranzitbevételek növelését. Azt gondoljuk, hogy ezeknek is mindenképpen helyük van a célkitűzésekben, de nem fókuszálhat csak ezekre a pontokra.

A MOL honlapján egy játékos részt hoztak létre, ahol az ember a jelenlegi életmódjának meghatározásával (amennyiben minden kérdésre tud válaszolni) ki tudja számolni, hogy mennyi CO₂ kibocsátásért felelős. A gond csak ott van ezzel, hogy az ökolábnyom kiszámítása végén az alkalmazás szerint a jelenlegi életmódja alapján kiszámított értéket az ember „elégeti”. Természetesen nem CO₂ elégetéséről van szó, hanem kibocsátásról.

„A MOL-csoport 2008-ban 92,23 millió Ft EBK jellegű bírságot fizetett, ebből több mint 80 millió Ft bírságot szabtak ki a két magyarországi finomítóra (Dunai és Tiszai Finomító) levegő-tisztasági problémák miatt. Fenti összegeket 2007-re szabták ki az FCC és Claus üzemek határérték feletti kibocsátása miatt. Ezeket az egységeket 2008-ban korszerűsítettük/felújítottuk, így 2008-ban nem merül fel hasonló bírság.” • (Mol éves jelentés, 2008)

Sajnos a feljebb már említett probléma köszön vissza ebben a kijelentésben is. Azt gondoljuk, hogy a levegőszennyezés visszaszorításának oka nem a bírság kellene, hogy legyen, hanem a környezet és a társadalom iránti elkötelezettség. Mivel a MOL ilyen irányú elkötelezettségét folyamatosan kommunikálja, szeretnénk látni, hogy a gyakorlatban is ezen elvek mentén cselekszik. Öröm az ürömben, hogy ezek szerint a környezetvédelmi bírság eléri célját és rákényszeríti a vállalatokat, hogy fejlesztéseket hajtsanak végre a környezetszennyezés csökkentése érdekében.

„A Gáz és Energia Divízió 2008-ban alakult annak érdekében, hogy megbízható, környezetbarát és hatékony földgáz- és energiaellátást biztosítson a MOL Csoport és a külső piaci szereplők számára....” • (Mol éves jelentés, 2008)

Természetesen örülünk, hogy a vállalat létrehozott egy ilyen divíziót, főleg, hogy a céljai között szerepel a környezetbarát és hatékony földgáz- és energiaellátás, de sajnos az éves jelentésből nem derül ki, hogy ezzel a kérdéssel foglalkozott-e valaki korábban, vagy teljesen új törekvés. Ettől függetlenül felmerül bennünk a kérdés, hogy a jelenlegi helyzetben, amikor a fosszilis energiahordozók és a klímaváltozás kapcsolata már senkinek sem lehet kérdéses többé, miként lehet a földgáz használatát környezetbarátnak nevezni.

Az éves jelentésben szereplő környezetvédelmi adatok rettentően hiányosak. A nem veszélyes hulladék mennyisége, az elfolyások mennyisége, a vízfelhasználás, a veszélyes légszennyező anyagok és még sok egyéb 2008-ban jelenik meg először. Nehezen megemésztendő, hogy eddig ennyire elhanyagolt volt ennek a területnek a kezelése, illetve nagyon várjuk a 2009-es évről szóló anyag megjelenését és reméljük, hogy a hulladék mennyisége láthatóan csökkeni fog.

Azon értékek közül, amelyekben lehet összehasonlítást végezni, az európai kibocsátás-kereskedelmi rendszer (ETS) hatálya alá tartozó MOL-csoport létesítmények szén-dioxid kibocsátása mintegy 6,42 Mt

volt. A 2007. évi 4,09 Mt-hoz viszonyítva ez jelentős növekedésnek tűnik és a saját célként kitűzött 1%-os csökkentéstől is messze van, de a vállalat magyarázata szerint a növekményt a Dunai Finomítóban telepített gőzfejlesztő üzembe helyezése, a második kereskedelmi időszakba bevont további létesítmények és vállalatvásárlások okozzák.

Kíváncsiak lennénk arra is, hogy a mit ért a MOL pontosan a „*Carbon Thinking*” elvén, melyet követ. Ez talán bővebb magyarázatot, kibontást megért volna mind a honlapon, mind az éves jelentésben.

Az éves tevékenység vizsgálatánál nem látjuk visszaköszönni a „*Társadalmi hatások beruházások esetén*”, illetve a „*Kártalanítás és kitelepítés, kisajátítás*” részeknél olvasottakat. A legproblémásabbak, ahogy korábban is jeleztük, a Piliscsabai gázvezeték építésének körülményei, ahol ezeknek az elveknek a követése megkérdőjelezhető. Ebben a dokumentumban olvashatjuk, hogy az érintettek szempontjait minden esetben beintegrálják a projektek végső terveibe, aminek igencsak ellentmond a pilisvörösvári polgármester nyilatkozata, amelyben a MOL-t idézi: „*Ha a Városházán akartuk volna keresztülvinni a gázvezetékét, Önök akkor is legfeljebb kérhették volna, hogy kerüljük el azt.*” Szintén a megállapodásra való törekvés hiányát mutatja, hogy a polgármester nyilatkozata szerint perrel fenyegették meg az önkormányzatot. Az erőfölénnyel való visszaélés véleményünk szerint jellemző a mamutvállalatokra, de a MOL politikájával egyértelműen ellentétes. Rendkívül problémásnak érezzük azt, hogy a projekt esetleges pozitív hatásai között felsorolják a helyi kezdeményezések támogatását, mely inkább a beruházás elfogadásának megvásárlása, mint pozitív hatás.

Végül, de nem utolsó sorban egy érdekes tény az éves jelentéssel kapcsolatban. A teljes éves jelentés 263 oldal, ebből a környezetvédelmi rész 12 oldal, amiből 5 oldalt képeznek ki, a fennmaradó részből (7 oldal) három oldalt a stratégiai célok ismertetése tesz ki. Összesen 7 stratégiai célt határozott meg a MOL, melyből 1 foglalkozik környezetvédelemmel. Mindezek ismeretében elmondhatjuk, hogy a 263 oldalas éves jelentésből, alig több mint 4 oldal foglalkozik környezetvédelemmel. Ez számokra lefordítva 1,5%-ot jelent. Véleményünk szerint a MOL-nak ennél többet kell foglalkoznia ezzel a területtel.

2.

Társadalmi szerepvállalás

(I/3.)

A MOL összevetve a többi nagy magyarországi céggel meglehetősen aktív a vállalati társadalmi felelősségvállalás (CSR) terén. Bemutattuk a Zöldövezet programot, melyet az Ökotárs Alapítvánnyal közösen szerveznek. Maga a kezdeményezés nagyon öröndetes, azonban véleményünk szerint a program reklámozására (ami egyben a vállalat reklámját is jelenti) szánt összegnek a programba való átcsoportosításával növelni kellene a pályázat útján elnyerhető összeget. Sajnálatos módon a vállalat társadalmi szerepvállalásának kilenc programja (ezek nem mindegyike 2008-as program) közül csak a Zöldövezet Program kapcsolódik a környezetvédelemhez, pedig ez

az a terület, ahol a vállalat a legnagyobb kárt okozza mindennapos működésével, így ésszerű ennek a területnek a támogatására fókuszálni – természetesen az alaptevékenységük zöldítése mellett.

3.

Európán kívüli szerepvállalás

(I/4.)

Először is fontos megjegyezni, hogy nagyon örülünk annak, hogy a MOL a külföldi tevékenységénél a helyi környezetvédelmi szabályozást meghaladóan vezet be szabályrendszert. Ez különösen fontos a fejlődő országoknál, ahol a helyi sajátosságok miatt még nem alkalmaznak magas szintű környezetvédelmi szabályozást. Sajnos azonban, ahogy korábban olvashattuk, vannak problémák. A **JEMENI** történet például nagyon aggasztó és további kutatást igényel, mielőtt végleges álláspontunkat kialakíthatnánk. Annak ellenére próbálunk információt szerezni az ügyben, hogy a vállalat szerint minden a „környezetre való legnagyobb figyelemmel történt”, illetve a sikertelen próbafúrások után a kitermelés maga el sem kezdődött.

Nem sokkal jobb a helyzet a MOL külföldi partnereivel kapcsolatban sem. Az **INDIAI** tevékenységben az Oil and Natural Gas Corporation Limited (ONGC) több szennyezési ügyben is érintett, 1994 óta folyamatosan támadják a zöld szervezetek és a helyi lakosok levegő-, víz-, talaj-, illetve zajszennyezés miatt. Ezeknek egy jelentős része nem a „normális működés” miatt következik be, hanem az elavult technológia és hanyagság miatt. Ilyen volt Nagaland állam esete, ahol a helyi lakosok és a helyi kormány bezáratta az ONGC üzemeit, mert a cég nem volt képes alacsonyan tartani a szennyezés mértékét, illetve a beígért fejlesztések is elmaradtak. A fejlesztések elmaradásában azonban nem csak az olajcéget terheli felelősség, hanem a helyi vezetést is, hiszen a kitermelőcégek által fizetett járadékoknak csak egy része jut vissza a kitermeléssel igazán érintett területekre. Sajnos a vállalat által felfüggesztett kitermelés sem a szennyezettséget nem csökkentette, sem a helyi területeken végbemenő fejlesztések elindítását nem segítette elő. Sőt az idő előrehaladtával a szennyezés mértéke egyre nőtt, hiszen az eszközök elöregedtek, és ez már önmagában is nagy veszélyforrás. Jelenleg a kitermelés újraindítása van napirenden, de a helyiek továbbra is hajthatatlanok, és nem kérnek az olajcég ígéreteiből addig, amíg a korábbi szennyezést el nem takarítják, illetve az ígért fejlesztéseket el nem végzik.

A Kurd Regionális Kormány 2004 óta, több mint 20 szerződést kötött egészen kis olajcégektől kezdve egészen nagyokig, információink szerint a MOL-lal is. A szerződéseknek nyílnak és átláthatónak kellene lenniük, de a regionális kormány ezekbe nem enged betekintést. A szerződések általában kutatásról szólnak, de két esetben már kitermelésig jutott a szerződő fél. Mindeközben Irak olajügyi minisztere Bagdadban a szerződéseket jogtalannak tekinti, de nem tudja megállítani a Kurd Regionális Kormányt, hogy tovább folytassa tevékenységét.

A fenti esetek tekinthetők egyedinek, de nem hagyhatjuk figyelmen

kívül, hogy ezeken a területeken többek között jelen van a korrupció, a helybeliek megélhetési problémája, a technológiai fejletlenség, melyek mind szerepet játszanak az olajcégek tevékenységében. Éppen ezért gondoljuk, hogy a nagy olajvállalatok ne kezdjenek kitermelésbe fejlődő országokban, kivéve, ha ezt a helyi lakosok is támogatják. Amennyiben ez így történik, akkor feltétlenül szükséges, hogy a helyi közösségek megfelelő fejlesztésekkel gazdagodjanak. Ezek nélkül a kitermelés minden esetben feszültséghez vezet, melyet nem lehet mindenki számára megnyugtatóan rendezni.

4.

Fejlesztési lehetőségek

(I/5., II/9.)

A vízkészletben, földhőben rejlő energia

A Földön átlagosan 33, a Kárpát-medencében 22, a Duna-Tisza-közén 13-25 méterenként mélyebbre hatolva 1-1 Celsius-fokkal nő a hőmérséklet. A hazai, felszín alatti vízkészletekben tárolt hőmennyiség 4,7 millió petajoule. Ebből a jogszabályokat betartva mintegy 260 petajoule-nyit - az ország éves energiafogyasztásának jó egyötödét - lehetne hasznosítani, jelenleg a tényleges igénybevétel mindössze 3 petajoule. A termálvíz hasznosítása csak akkor nem árt a környezetnek, ha a felszínre hozott nagy sótartalmú vizet nem engedik a felszíni vizekbe, ekkor ugyanis tönkreteszi azok élővilágát, mint például a Lapincs folyót a stájerországi Fürstenfeld geotermikus fűtőműve. A többéves államközi vitát jövőre sajátos módon, az erőmű biomassza-tüzelésre átállításával oldja meg a tartomány, holott a geotermikus létesítmény uniós támogatásból épült. Magyarországon 2004 óta új geotermikus erőmű csak úgy üzemeltethető, hogy a termálvizet visszasajtolják a kőzetbe, a szigorú határértékek ugyanis a víz szabadba bocsátása esetén nem tarthatók be.

A termálenergia kinyerése üzletileg kockázatos vállalkozás, ugyanis Magyarország alatt nincs „forró tenger”. Csak kellő földtani kutatás után dönthető el, hol van elegendő melegvíz-készlet, s hová kell telepíteni a kitermelő, illetve a visszasajtoló kutakat. A szénhidrogén-kutatás során számos forróvíz-tároló formációt találtak véletlenül. Ám Iklód környékén még az ezeket az eredményeket felhasználó MOL is komoly összeget vesztett, mivel a 120 fok fölötti vízgőz a mélyben némi olajjal vegyült, s így már nem lehetett a tervezett erőműben felhasználni, az olajmentesítés energiavesztesége pedig a gazdasági megtérülést rontotta volna.

A MOL-on kívül több cég is foglalkozik a geotermikus fűtési rendszer kiépítésével. Ilyen a Pannergy nevű cég, amely azonban nem rendelkezik elegendő forrással, ezért hitelkérelemmel (EBRD, EIB) és pályázattal (EU) próbálják pótolni a hiányzó részt. Tevékenységében a MOL a versenytársa, akit viszont csak a melegebb hőmérsékletű, nagyobb hasznot hozó felszín alatti víz érdekel. A több helyen is talált alacsonyabb hőmérsékletű víz azonban nem felel meg a MOL azon kívánalmának, hogy villamos-energia termelésére használják fel.

Gamma-valerolakton

Források:

Folyékony bioüzemanyagként alkalmazható egy, a gyümölcsökben is jelen lévő kis molekulájú anyag, a gamma-valerolakton (GVL). A Horváth István Tamás vezette, az Eötvös Loránd Tudományegyetemen dolgozó kutatócsoport a Green Chemistry című szakfolyóirat 2008-as negyedik számában közölte eredményét, melyre a Royal Society of Chemistry honlapja is felhívja a figyelmet.

https://www.mke.org.hu/index.php?option=com_content&task=view&id=152&Itemid=98

<http://zoldtech.hu/cikkek/20080422-gamma-valerolakton?h=1>

E85

Az E85 üzemanyag egyes szereplők szerint ígéretes lehetőségnek tűnik, hogy az olajfelhasználást csökkentjük, azonban az üzemanyag bevezetőjének nyilatkozata szerint a hazai üzemanyagforgalmazók nehezítik ennek az elterjedését. A MOL célja, hogy a fosszilis energiahordozókon maradjon a hangsúly. Megkeresésünkre azt is elmondták, hogy jelenleg olyan alacsony az E85 üzemanyagot üzembiztosan használni tudó járművek elterjedése, hogy nincs realitása ezzel a „speciális szegmessel” való komoly tevékenységnek.

A mi álláspontunk szerint a bioüzemanyag nem tudja kiváltani a fosszilis üzemanyagfelhasználást, hiszen annak megtermelése olyan problémákat vet fel (termelésbe bevont területek növekedése, az élővilág diverzitásának csökkenése, a vízkészlet megőrzésének kérdése, élelmiszer-áremelkedés, élelmezési problémák), melyek ugyanolyan nehezen kezelhetők, mint a fosszilis energiahordozók használata. Éppen ezért az MTVSZ nem támogatja a bioüzemanyagok felhasználásának széleskörű és nagymértékű elterjesztését. Véleményünk szerint a fosszilis energiafelhasználás csökkentése, az energiahatékonyság és energiatakarékosság növelése, és a környezetileg és társadalmilag nem káros, megújuló energiaforrások használatára történő fokozatos és növekvő mértékű átállás lehet a fenntartható fejlődés szempontú gazdálkodás kulcsa.

Források:

<http://www.agrotrend.hu/cgi-bin/agrotrend/index.cgi?view=ck&ID=415&nID=18508&nyelv=>

5.

Gazdasági események, kihívások

(II/1., II/2., II/3.)

Az OMV felvásárlási törekvéseinek, a Robin Hood adó és a gazdasági világválság tükrében különös érdeklődéssel figyeltük a 2007-es év után kifizetendő osztalékról szóló bejelentést. A Budapesti Értéktőzsde honlapján történt bejelentése alapján a MOL részvényei után

883,36 forint osztalékot fizet összesen 85 milliárd forint értékben. Ennek tükrében a Robin Hood adóval kapcsolatos nyilatkozatokban szereplő félelmek nehezen értelmezhetőek. A 2008-as adatokat figyelembe véve ugyanis a MOL 158 milliárd forintos adózás előtti eredménye (mely jócskán elmarad a 2007-es 344,3 milliárd forinttól) alapján a társasági adó (16%) 25,28 milliárd forintja mellett további 12,64 milliárd forint „Robin Hood” adót jelent az új szabályozás. Ez az egy részvényre vetített osztalékot (a 2008-as adatok figyelembe vételével) 131 forinttal 752 forintra csökkentené. Természetesen a 8% különadó minden bizonnyal rosszul érinti a cég vezetőit és részvényeseit, de a 85 milliárd forintnyi osztalék mellett azt gondoljuk ez nem számottevő. Véleményünk szerint a mostani helyzetben, egy gazdasági világválság idején, amikor Magyarországon is emberek százezreinek megélhetése kerül veszélybe, elvárható, hogy a pénzügyi-gazdasági válság következményeit ne csak az adófizető állampolgárokkal fiztessék meg, hanem a milliárdos extraprofitot realizáló tulajdonos befektetők is profitjuk egy részének a társadalom részére történő rendelkezésre bocsátásával maguk is hozzájáruljanak a válság következményeinek enyhítéséhez.

Nabucco és Déli Áramlat gázvezetékek

A gázvezeték egyre növekvő támogatottsága és a megvalósítás körüli események egyre nyugtalanítóbbak. Több szempontból is feleslegesnek és veszélyesnek látjuk egy ilyen „megaberuházás” megvalósulását. Türkmenisztán, aki a gáz nagy részét adná, erősen kérdéses politikai berendezkedéssel rendelkezik. Állampolgári jogok gyakorlatilag nem léteznek, az ország vezetése öröklődik. Még azt sem tudjuk pontosan, hogy mennyi gáz van a földben, csak annyit, hogy nagyon sok. Valószínűsíthetjük, hogy az ország lakosai nem élvezik majd az odaáramló pénzből származó előnyöket, de az sem kizárt, hogy a gázvezeték tervéről sem sokat tudnak. A magyar részvétel is megkérdőjelezhető, hiszen a MOL és az Exxon Mobil nagy mennyiségű gázt talált Makó mellett, amely akár 50-100 évre is elegendő lehet az országnak (ezért sem értjük, hogy miért egyeztet a MOL és a Gazprom vezetője a Déli Áramlat megvalósulása esetén egy magyar gáztároló építéséről), amit akár már 2012-ben ki lehetne termelni. Mindez akkor is igaz, ha a gáz mennyisége, illetve annak kitermelhetőségének megítélése erősen kérdéses. Azt azonban kijelenthetjük, hogy Magyarország energiaellátását, a magyar energiabiztonság kérdését segíti. Ezek figyelembevételével a Nabucco gázvezetékben való részvételt elsősorban tranzitból származó jövedelem miatt tartjuk ennyire fontosnak, ami a várható építkezés negatív hatásait és az egyre növekvő prognosztizált építési költségeket figyelembe véve nem biztos, hogy megéri. Arról már nem is beszélve, hogy ebből az összegből az épületek energiahatékonysági korszerűsítése, illetve a megújuló energiaforrások további kutatása, fejlesztése, alkalmazása több szempontból is sokkal előremutatóbb lenne. Azt már csak mellékesen megemlítve, hogy az olaj, a gáz és a szén egy évben elégetett mennyisége 500 évnyi fotoszintézis, azaz közvetve napenergia eredményeként jött létre a maga idején.

Véleményünk szerint az ebben a pontban említett események, történések elég okot biztosítanak a menedzsmentnek arra, hogy a környezetvédelemtől elvonják az amúgy sem koncentrált figyelmet.

Források:

http://www.mfor.hu/cikkek/Megtorheti_a_Gazprom_egyeduralmat_a_makoi_gaz.html

http://www.fn.hu/uzlet/20070523/kitermelheto_makoi_gaz/

http://www.fn.hu/cegek/20080414/mol_is_kutatja/

http://www.delmagyar.hu/mako_hirek/makoi_gaz_a_mol_es_az_exxonmobil_is_kutat/2054074/

http://hvg.hu/gazdasag/20080416_mako_gaz_mol_exxonmobil.aspx

http://reakcio.blog.hu/2009/03/27/a_zombik_es_a_makoi_gaz

http://hvg.hu/gazdasag/20080416_mako_gaz_mol_exxonmobil.aspx

6.

Pilisi gázvezeték

(II/5.)

Az ügy vizsgálatakor többféle álláspontot is megfigyelhettünk, hiszen a piliscsabai és a pilisvörösvári vélemények nagyban különböznek egymástól. Véleményünk szerint a környezetet ért negatív hatásokon nem sokat segít, hogy másfél évvel utána erdei sétányt hoztak létre a csővezeték felett. Azt gondoljuk, hogy nem elég hirdetni a vállalatnak a környezettudatosságot, hanem annak megfelelően is kell cselekedni és ez a gázvezeték ügyében erősen kétséges. Úgy tűnik, hogy a projekttel kapcsolatban a saját politikák és elvek betartása több esetben is sérült, és a vállalati kommunikáció részét képező projekt-leírások, összefoglalók pozitív tartalma ellenére ez az eset a MOL 2008-as évének legproblémásabb ügye. Ezt támasztja alá az előző részben a témával kapcsolatban megjelent „cikkek” hangvétele is.

7.

Medgyesbodzás – Gábortelep

(II/6.)

Az eset kapcsán értetlenségünknek kell hangot adjunk, nem értjük ugyanis, hogy miért nem őrzik a kutakat vagy miért nem látják el olyan zárófejjel, amelyet nem lehet kinyitni, csak speciális szerszámmal. Véleményünk szerint azzal, hogy a MOL szabadon hagy egy lezárt olajkutát, maga is felelős a történetekért. Sokkal gondosabb eljárást várunk el az ilyen esetekben.

IV. Kitekintés

A MOL Horvátországban

- Az INA-tól inkább ne tanuljunk!

Az Industrija Nafta d.d. Horvátország vezető olajtársasága, az ország olaj- és gázkutatás, -kitermelés, finomítás, valamint gáz- és ásványolajtermékek forgalmazása tekintetében legjelentősebb vállalata, mely a hazai szárazföldi és tengeri olaj- és gázkutató-, illetve -kitermelő-létesítményein túl Angolában, Egyiptomban, Szíriában és Namíbiában rendelkezik koncessziós érdekeltségekkel. Ezenfelül vannak finomítói Fiumében (Urinj) és Sziszekben, kenőanyaggyártó üzei ugyancsak Fiumében (Mlaka), illetve Zágrábban, országosan és külföldön pedig mintegy 415 kiskereskedelmi egységből és töltőlomásból álló hálózatot üzemeltet.¹

31

¹ Az INA honlapja: <http://www.ina.hr/default.aspx?id=272>

² Az INA honlapja: <http://www.ina.hr/default.aspx?id=267>

³ Az INA honlapja: <http://www.ina.hr/default.aspx?id=565>

Az 1964. január 1-én alapított INA 1990-ben került állami tulajdonba, majd 1993-ban részvénytársasággá alakult át. Privatizációjának első szakasza – melynek keretében a MOL 25 % plusz egy részvény megvásárlásával stratégiai partnerévé vált – 2003-ban zárult le² Jelenleg az INA 47,155 %-a a MOL, 44,836 %-a a horvát állam, 8,009 %-a pedig intézményi és magánbefektetők tulajdonában van.³

Az INA és a társadalmi felelősségvállalás

Más olajipari cégekhez hasonlóan az elmúlt években az INA is jelentős erőfeszítéseket tett a róla a környezetvédelem tekintetében kialakult kép javítása érdekében, így részt vesz számos olyan országos és nemzetközi kezdeményezésben, mint a Vállalati Társadalmi Felelősségvállalás Szervezete, a Horvát Kereskedelmi Kamara Környezetvédelmi Szövetsége vagy az ENSZ Globális Megállapodása. Az INA 2007. elején életbe lépett üzleti etikai szabályzata ez utóbbi megállapodás alapelveit alkalmazza a munkavégzéshez, a munkatársakhoz, üzlettársakhoz való viszony, az egészségügyi ellátás, munkavédelem, környezetvédelem, jogszabályok és szokásjog betartása, az összeférhetlenségek kezelése és az ellenőrző mechanizmusok vonatkozásában.

Az INA a róla kialakult közvélekedés javításának egyik leglátványosabb formájaként Horvátország-szerte hirdetéseket helyezett ki – aminek nyomán az ezeket a valóságtól elrugaskodottnak tartó horvát civil szervezetek részéről komoly kritikát kapott (lásd alább).

Környezetvédelmi kételyek

Horvátországban az INA tevékenységének legjelentősebb környezeti hatása az éghajlatváltozásra közvetlenül és közvetetten kiható tevékenységeiből, illetve a sziszeki és fiumei finomítók üzemeltetéséből származik. További környezeti hatást a kutatási és kitermelési tevékenység során bekövetkező olajszennyezés jelent.

Klímavédelem

Az INA óriásplakátokon tette közzé, hogy Horvátország teljes energiafelhasználásának 83 %-a olaj- és gázkitermelésből származik. Korunkban, amikor az emberiség előtt álló legnagyobb kihívások egyike éppen a klímaváltozás elleni küzdelem, legalábbis kétséges, hogy erre bárki büszke lehet-e.

„Horvátország teljes energiafelhasználásának 83,1 %-a olajból és gázból származik” – áll az INA plakátján. „Amit a bölcs szégyell, arra a bolond büszke” – hangzik a magát „Szexi gerillák a klímaváltozás ellen” nevű szervezetként azonosító csoport válasza.

Bár nem az INA az egyetlen olyan horvát piaci szereplő, mely az energiahatékonyság fokozása és a megújuló energiaforrások szélesebb körű kiaknázása terén alapvető változás katalizátora lehetne, az ország vezető olajipari vállalkozásaként megkerülhetetlen tényezőnek számít. Általánosan elfogadott tény, hogy az olcsó olaj korszaka lassan véget ér, még ha abban, hogy ez a vég milyen gyorsan jön el nincs is igazán egyetértés. Erre a kutatási, fejlesztési, beruházási források a nem fosszilis energiaforrások és a jobb energiahatékonyság irányába történő átcsoportosításával minden vállalkozásnak fel kell készülnie. A fokozódó olajhiány ugyan kezdetben magasabb nyereség elérését teszi lehetővé (az állami árkorlátozás kizárása mellett), komoly kockázatot jelenthet, ha a megújuló energiaforrásokra való átállás a céget felkészületlenül éri. Az INA ennek ellenére még nem nagyon mutatta be, hogy ezt az átállást hogyan képzei el, az erre vonatkozó stratégia kidolgozása még várat magára. Egyetlen ezirányban tett egyértelmű lépésnek a bioüzemanyagok a sziszeki finomítónál tervezett bevezetése tekinthető, ami a bioüzemanyagok közlekedési célú felhasználására vonatkozó európai uniós célkitűzés eléréséhez szükséges. Nem világos továbbá, hogy az INA hogyan kívánja biztosítani, hogy az általa felhasznált energianövények az élelmiszerelőállítás célú mezőgazdaság számára konkurenciát nem jelentő, fenntartható forrásból származzanak.

⁴ A jelen tanulmány készítésekor 2008-as adatok még nem állnak rendelkezésre.

Az INA tevékenységéből jelentős mennyiségű, üvegházhatást okozó közvetlen gázkibocsátás is származik. 2007-ben⁴ ezek a mennyiségek a következőképpen alakultak:

Fiumei finomító - Urinj	886 715 tonna
Sziszeki finomító	701 335 tonna
Fiumei finomító - Mlaka	124 833 tonna
Kutatás és termelés	870 855 tonna
Kiskereskedelmi hálózatfejlesztés	52 tonna
Összesen	2 583 790 tonna

33

A 2007. december 7-i Nemzetközi klímavédelmi akciónapon a Föld Barátai horvát tagszervezete, a Zöld Akció aktivistái az INA által alkalmazott kizöldítési trükkök és a klímavédelem terén mutatott tehetetlensége miatt tüntettek

Olajfinomítók

Sziszek városa Horvátország környezetvédelmi szempontból legkritikusabb pontjaként él a köztudatban. Az INA finomítóján túl van itt egy hőerőmű, illetve egy növényvédőszer-gyár is, melyek együttesen járulnak hozzá a település levegőjének igen rossz minőségéhez. Az INA szívesen hivatkozik arra, hogy nem az övé egyetlen szennyezőforrás Sziszekben⁵, a levegőminőség-ellenőrző mérőállomás adatai azonban azt jelzik, részesevése jelentős.

34

Szervezeti egység	SO ₂ kibocsátás (tonna)	NO ₂ kibocsátás (tonna)	CO kibocsátás (tonna)	Részecskék (tonna)
Fiumei finomító - Urinj	7 841,97	1 376,28	178,77	77,78
Sziszeki finomító	7 256,69	1 632,73	168,71	100,25
Fiumei finomító - Mlaka	1 206,91	293,58	82,30	13,09
Kutatás és termelés	17,53	1 608,96	519,89	0
Kiskereskedelmi hálózatfejlesztés	0,015	0,21413	0,150542	0,0591
Összesen	16 322,10	4 911,55	949,67	191,12

Az olajfinomítás mindig is környezetszennyező tevékenység marad, a kérdés az, hogy a) általában az olaj, mint tüzelőanyag tisztább energiaforrásokkal való jelentős arányú kiváltása érdekében történnek-e lépések, és b) az INA minden tőle telhetőt megtesz-e annak érdekében, hogy a szennyezés mértékét a minimálisra csökkentse, a szennyezés által korábban érintett területek rehabilitációját elősegítse.

Forrás:

INA Fenntarthatósági
jelentés 2007

Amint az fentebb már említettük, az INA az EU bioüzemanyagokra vonatkozó célkitűzéseinek eléréséhez szükséges intézkedéseken túl nem igazán tesz meg mindent a megújuló energiaforrások felé történő elmozdulás érdekében.

Abban a tekintetben, hogy a cég a környezetszennyezés minimalizálása terén kitesz-e magáért már vegyes a kép.

Sziszekben az INA beruházásba kezdett, melynek nyomán 2007-ben egy Claus-technológiás kéntelenítő és a szennyvízkezelő üzem esővízkezelő egységének próbaüzeme indult el. A Galdovo-i levegőminőség-ellenőrző mérőállomás 2008-ban kezdte meg rendes működését, miután az INA-ra a kormány által szabott határidő átlépése miatt még 2007-ben 30.000 horvát korona bírságot róttak ki.

A sziszeki finomító modernizációs projektjének keretén belül 2008-ban egy FCC-benzint hidrokéntelenítő üzemnek a létesítését fejezték be, illetve kezdték meg próbaüzemét. A központi kémény rekonstrukciója szintén lezárult.

A kéntelenítők jótékony hatást gyakoroltak a kéndioxid-kibocsátásra, mely 2008-ban egy kivétellel a 350 µg/m³-es határértéken belül maradt.⁶ A kén-hidrogén magas szintje azonban továbbra is probléma.

A Sziszeki Ökológiai Akció nevű, helyi lakosokból álló szervezet véleménye szerint a kiemelkedő kénhidrogén-szennyezettség a sziszeki finomító elavult, 2011-2012-ben kiváltandó koksizálóművének tudható

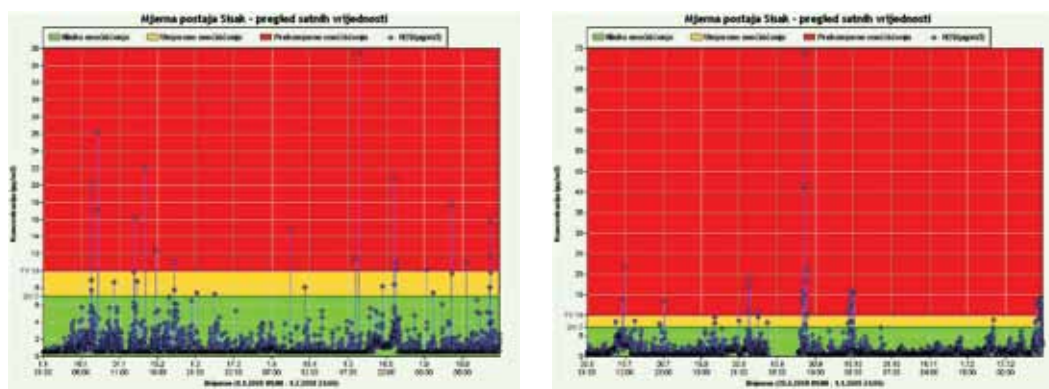
⁵ Lásd pl.: INA Glasnik, 2008. December 2., <http://www.ina.hr/default.aspx?id=1055>

⁶ A sziszeki mérőállomás mérései, rendelkezésre bocsátotta a Sziszeki Ökológiai Akció.

be. A helybeliek kifejezték afeletti elégedetlenségüket, hogy az Euro 5-ös minőségű üzemanyag előállításához szükséges kéntelenítők-höz hasonló, az INA számára gazdasági szempontból hasznot hajtó beruházások előnyben részesültek az általuk a helyi környezet állapotának javítása szempontjából legfontosabbnak tartott kokszolómű-kiváltással szemben.

2007-ben a KOI, a BOI5, a fenolok, az összes nitrogén, a foszfor, a réz és az összes szerves szén koncentrációja a fiumei finomító Urinj-i üzemének vízjogi engedélyében meghatározott felső határértékeket meghaladta. A finomítót felszólították a vízjogi engedélybe foglaltak betartására, valamint a mintavétel és elemzés költségének megtérítésére. 2007. április 3-án a finomítóra 46.070 korona mulasztási bírságot szabtak ki, melyet Kostrena önkormányzatának számlájára kellett befizetni.⁷ 2008-ban a fiumei finomító Urinj-i telephelyén biológiai szennyvízkezelés indult meg és 6000 méter szennyvízvezetékét újítottak fel. A fiumei finomító Mlaka-i telephelyén az alapolaj, a bitumen, tüzelőolaj és paraffin termelését 2008. októberében beszüntették, ami az INA 2008. évi éves beszámolója szerint a levegőminőség jelentős javulását vonta maga után.⁸

2008-ban 13 jelentős környezeti hatással járó előre nem látott esemény történt,⁹ hárommal kevesebb, mint 2007-ben. A leggyakoribb ok az elavult és korrodált csővezetékek szivárgása, a feldolgozóberendezések meghibásodása, valamint a termék elfolyása volt.

Félmegoldások

Az energiahatékonyság és a ténylegesen megújuló energiaforrások helyett az INA a tisztább tüzelőanyagokról és a szennyezőanyag-kibocsátás csökkentéséről szóló nyilatkozataiban jellemzően a földgáz és a bioüzemanyagok szélesebb körű használatára, illetve a légköri szén-dioxid nagyobb mértékű megkötésére összpontosít.¹⁰

Bár a földgáz alkalmazása az olajhoz és szénhez képest a környezetet valóban kevésbé szennyezi, az éghajlatra gyakorolt káros hatása enyhébb, attól még ugyanúgy véges energiaforrásnak minősül, mely a valóban megújuló energiaforrásokra való átállás időszakában átmenti megoldásként ugyan szóba jöhet, azonban egy beruházási stratégia alapjaként aligha felel meg.

⁷ INA Fenntarthatósági jelentés 2007.

⁸ INA Éves beszámoló 2008.

⁹ INA Éves beszámoló 2008.

¹⁰ Lásd például: Az INA 2007. évi fenntarthatósági jelentése

Amint fentebb már említettük, az EU célkitűzése értelmében a közlekedési felhasználás bioüzemanyagok arányának 2020-ig el kell érnie a 10 %-ot. Az első generációs bioüzemanyagok előállítása azonban komoly problémákat vet fel, mivel termelésük hatalmas termőföldszükséglete az élelmiszeripari célú növényfajtákkal szemben versenyhelyzetet teremt, illetve az esőerdők pusztulásával is összefüggésbe hozható (pl. pálmaolaj-termelés vagy szójaültetvények létrehozása céljából megvalósuló erdőirtás). Nem meglepő, hogy az uniós iránymutatás figyelembevételével az INA is a bioüzemanyagok gyártástechnológiai alkalmazását tervezi, ezt azonban nem illene tiszta energiaforrásként reklámozni addig, amíg a csekély környezeti hatású második generációs bioüzemanyagok gazdaságosan megvalósítható alternatívává nem válnak.

A légköri szén-dioxid (gyakran CO₂-leválasztásként és -eltárolásként is hivatkozott) megkötését célzó eljárás része a szén-dioxid a talaj mélyrétegeibe történő beinjektálása, mellyel az üvegházhatást okozó gázok légkörbe történő kibocsátása csökkenthető. Az utóbbi időben ez az eljárás egyre népszerűbb a CO₂-kibocsátásukat a fosszilis tüzelőanyagok felhasználásnak jelentősebb csökkentése nélkül mérsékelni igyekvő kormányok és cégek körében, kritikusan viszont arra mutatnak rá, hogy teljesen kipróbálatlan módszerről van szó, mely csak az alacsonyabb széndioxid-kibocsátású gazdaság felé való szükségszerű elmozdulás elodázását szolgáló technológiai megoldást jelent. Emellett arról is gyakran megfélekedeznek, hogy a széndioxid-megkötési és -betárolási eljárás maga is jelentős energiaigényt támaszt, miáltal az előállítandó energia mennyisége 10-40 %-kal nő meg¹¹, valamint hogy néha az olajmezők kihozatalának nyomásfokozással történő növelésére alkalmazzák, ami gyakorlatilag az egész technológia szennyezéskibocsátás-csökkentési célját hiúsítja meg.

¹¹ Bert Metz: Az éghajlatváltozással foglalkozó kormányközi munkacsoport (IPCC) különjelentése a széndioxid-leválasztásról és -tárolásról, WMO/UNEP, 2005, p.25

Ezen eljárás vonatkozásában az INA aktív fejlesztési tevékenységet végez, de legalábbis a technológia sok más pártolójánál egyértelműbben tesz tanúbizonyságot ezirányú szándékai mellett:

„2006-ban az INA Kutatási és termelési részlege elindított egy 2009-re megvalósítandó projektet, melynek keretében a horvátországi Ivanic és Zutica mezők olajkihozatalát CO₂-beinjektálással fokoznák. A plusz nyersolaj-mennyiségek kitermeléséből származó közvetlen gazdasági hasznon túl a projekt a szén-dioxid biztonságos elhelyezése és ezáltal a légköri kibocsátás csökkentése révén közvetett környezetvédelmi hasznot is hajt. Az EOR projekt a Molve-i gázüzemben termelt, jelenleg a légkörbe kerülő szén-dioxid felhasználást tervezi optimális esetben évi 430.000 tonna CO₂ beinjektálásával lehet számolni, ami 2009-ben a CO₂-kibocsátási díjak tekintetében 1.791.113 -5.872.500 korona megtakarítást eredményezne.”

Érthető, hogy az INA olajkitermelését ezzel a technológiával igyekszik fokozni, azonban ez a jelen állás szerint nem tekinthető a szennyezőanyag-kibocsátás csökkentését elősegítő megoldásnak és ezért nem is szabadna így reklámozni, ha egyszer az elsődleges cél az olajkihozatal növelése. Az INA-nak a szennyezéskibocsátás csökkentésének bevált módszereire, az alacsony széndioxid-kibocsátású, megújuló energiaforrásokra való átállásra és energiahatékonyságának javítására kellene összpontosítania.

Zöldrefestés

Az alacsony széndioxid-kibocsátású, megújuló energiaforrásokra való átállás terén mutatott gyenge eredményei és a sziszeki környezeti teljesítmény vontatottan megvalósuló javításának következtében az INA Horvátországban jelentős környezetszennyezőként közismert, egyes reklámkampányaival ezért azután kritikák valóságos áradatát zúdította magára. Ezek közül kiemelkedtek a különféle állat- és madárfajokat természetes élőhelyükön bemutató plakátjaik, melyeken a „*Tanuljunk a természettől!*” vagy „*Tanulunk a természettől.*” jelentésű „*Učimo od priode*” szlogen volt olvasható. Az INA állítása és a valóság között tátongó szakadékot érzékelve a Föld Barátai horvát tagszervezete, a Zöld Akció saját készítésű „ellenhirdetések” sorozatával reagált.

37

Olajszennyezés: Ne tanuljunk az INA-tól!

Végkövetkeztetés:

Az INA-nak (MOL-nak) ki kell dolgoznia egy, az alacsony széndioxid-kibocsátású gazdaságba történő átmenetről szóló stratégiát és mielőbb gyakorlati lépéseket kell tennie annak megvalósítása érdekében. Bár irányadó, kísérleti projektekre is bizonyosan szükség lesz, a cégnek a pusztán jelképes megoldásoktól meg kellene próbálnia tartózkodnia, a szóbanforgó problémák súlyához méltó, átfogó stratégiát illene felmutatnia. Az INA-nak nem szabadna a CO₂-leválasztáshoz és -eltároláshoz hasonló, kipróbálatlan vagy az első generációs bioüzemanyagokhoz hasonló bevált, de elfogadhatatlan környezeti hatással járó technológiákra támaszkodnia.

A helyi lakosok életminőségének javítása érdekében az INA-nak továbbá – mihelyt lehetséges – folytatnia kell a sziszeki és fiemei finomítóknál megkezdett fejlesztési tevékenységet, köztük a gazdasági hasznot nem feltétlen hozó, viszont a környezetszennyezést jelentősen csökkentő beruházásokat is.

„Ha a városházán akartuk volna keresztülvinni a gázvezetékét, önök akkor is legfeljeb kérhették volna, hogy kerüljük el azt.”

„A MOL-csoport elkötelezett a fenntartható fejlődés megvalósítása iránt. Felismertük, hogy szükség van a közös értékek megteremtésére és meglátásunk szerint a fenntartható fejlődés hatalmas előny a társadalom és nagy érték az üzlet számára.”

„A Gáz és Energia Divízió 2008-ban alakult annak érdekében, hogy megbízható, környezetbarát és hatékony földgáz- és energiaellátást biztosítson a MOL Csoport és a külső piaci szereplők számára...”

„A káros hatások azonosításán és mérséklésén túlmenően figyelembe vesszük a projektekből adódó pozitív hatásokat is. Ez nemcsak munkahelyek létesítését, hanem különféle helyi kezdeményezések támogatását is jelenti.”

„...a 263 oldalas éves jelentésből, alig több mint 4 oldal foglalkozik környezetvédelemmel.”

